

VERZUIM ONDER PERSONEEL IN
HET ONDERWIJS IN 2001

Cijfers van het BO, SO en VO

- eindrapport -

drs. M. Voorpostel
dr. S.W. van der Ploeg
drs. M. Diepeveen

Amsterdam, 13 augustus 2002
Regioplan Ref. nr. OA-268

Regioplan Onderwijs en Arbeidsmarkt
Leidsegracht 105-a
1017 ND Amsterdam
Tel.: 020 - 6253377
Fax: 020 - 6236191

Onderzoek, uitgevoerd door Regioplan
Onderwijs en Arbeidsmarkt B.V. in opdracht
van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschappen en de Stichting Vervangings-
fonds en Bedrijfsgezondheidszorg.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord

Samenvatting	1
1 Inleiding en onderzoeksopzet	1
1.1 Inleiding	1
1.2 Onderzoeksopzet	2
1.3 Leeswijzer	3
2 Verzuimaten onderwijzend personeel	5
2.1 Ziekteverzuim algemeen	5
2.2 Ziekteverzuim naar achtergrondkenmerken	8
2.3 Nulverzuim en vervangingspercentage	14
2.4 Overig verzuim	17
3 Verzuimaten onderwijsondersteunend personeel	21
3.1 Ziekteverzuim algemeen	21
3.2 Ziekteverzuim naar achtergrondkenmerken	22
3.3 Nulverzuim en vervangingspercentage	25
3.4 Overig verzuim	28
Literatuur	31
Bijlagen	
Bijlage 1 Drie verzuimaten 1999-2001	35
Bijlage 2 Nulverzuim en vervangingspercentage 1999-2001	47
Bijlage 3 Gegevens van CASO	61
Bijlage 4 Definities van de verzuimaten, achtergrondkenmerken	65
Bijlage 5 Berekening correctiefactoren	73

VOORWOORD

In opdracht van de directie Arbeidsvoorwaarden en Beroepskwaliteit (AB) van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCenW) en de Stichting Vervangingsfonds/Bedrijfsgezondheidszorg (VF/BGZ) voert Regioplan sinds 1999 jaarlijks onderzoek uit naar het ziekteverzuim onder personeel in het basisonderwijs, speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs. In dit rapport wordt verslag gedaan van het onderzoek naar het ziekteverzuim in 2001.

Wij bedanken Marcel Touw en Paul Bouwens van het Vervangingsfonds en Renée Roodenburg en Roelant van Zevenbergen van het Ministerie van OCenW die als leden van de begeleidingscommissie hebben bijgedragen aan dit onderzoek.

Sjerp van der Ploeg (projectleider)

SAMENVATTING

Inleiding

Er bestaat al sinds lange tijd aandacht voor verzuim van personeel in de sector onderwijs. Met name de hoogte van het ziekteverzuim op scholen voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs en op expertisecentra is een terugkerend onderwerp. Afwezigheid van personeel (door ziekte of andere redenen) wordt in beginsel opgevangen door het inzetten van vervangers. In de sectoren PO, VO en WEC is begin jaren negentig het Vervangingsfonds opgericht, waar scholen de kosten kunnen declareren die gemoeid zijn met het aanstellen van vervangers.

Het zal duidelijk zijn dat alom gestreefd wordt naar een zo laag mogelijk (ziekte)verzuim. Zo is er in het deelconvenant *Verzuimbegeleiding en reïntegratie primair en voortgezet onderwijs*, dat in mei 2000 is gesloten door de verschillende partners op de onderwijsarbeidsmarkt, afgesproken dat het ziekteverzuim in drie jaar tijd met één procentpunt afgenomen moet zijn ten opzichte van 1999. Personeelsverzuim legt immers, in verband met de noodzaak tot vervanging, een grote financiële druk op de middelen die scholen, het ministerie en het Vervangingsfonds tot hun beschikking hebben. Verder gaat langdurige ziekte vaak over in arbeidsongeschiktheid, wat weer leidt tot extra kosten bij sociale verzekeringen. Daarnaast is bij een krappe arbeidsmarkt een zo optimaal mogelijke aanwending van het arbeidspotentieel van groot belang. Bij een beperkt aanbod moet de vraag (naar arbeid) zo klein mogelijk worden gehouden.

Beleid met betrekking tot (ziekte)verzuim is uiteraard gebaat bij een nauwkeurig inzicht in de ontwikkelingen in het verzuim in de loop van de tijd. Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCenW) en de Stichting Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg (VF/BGZ) laten daarom jaarlijks een uitgebreid onderzoek verrichten met behulp waarvan een aantal kengetallen met betrekking tot het verzuim wordt vastgesteld.

Van dat jaarlijkse onderzoek wordt in dit rapport verslag gedaan. Het betreft de verzuimkengetallen over het kalenderjaar 2001. Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van de verzuimregistratie van de Centrale Administratie Salarissen Onderwijs (CASO). Daarmee is een goed beeld verkregen van het verzuim in het PO, VO en WEC. In het onderzoek gaat het daarbij niet alleen om landelijke kengetallen, maar zijn er ook vergelijkingen gemaakt tussen verzuimkengetallen van soorten werknemers (naar functie, geslacht, leeftijd, aanstellingsomvang) en soorten scholen (naar denominatie, mate van verstedelijking, grootte en leerlingpopulatie).

Onderwijzend personeel (inclusief directie): ziekteverzuim

In 2001 was het ziekteverzuimpercentage in het basisonderwijs 8,35 procent, in het speciaal onderwijs 9,75 procent en in het voortgezet onderwijs 7,84 procent. Ten opzichte van voorgaande jaren betekent dit een behoorlijke daling in het basisonderwijs. Deze daling in

het verzuim houdt in dat van de bijna honderdduizend FTE die werkzaam is in het basisonderwijs, er in 2001 ongeveer 530 FTE meer aan het werk is gebleven. Het ziekteverzuimpercentage is licht gestegen in het speciaal onderwijs. Deze stijging is minder sterk dan in het voorgaande jaar. In het voortgezet onderwijs is er een kleine daling te zien in het ziekteverzuimpercentage. Evenals in voorgaande jaren meldt men zich het meest frequent ziek in het voortgezet onderwijs en blijft personeel het langst afwezig in het basisonderwijs. De meldingsfrequentie is in vergelijking met vorig jaar ongeveer gelijk gebleven en de gemiddelde duur van het verzuim is toegenomen.

Er bestaat een duidelijke samenhang tussen het ziekteverzuim en een aantal kenmerken van het personeel. Zo ligt het ziekteverzuimpercentage beduidend hoger onder ouder personeel, wat wordt veroorzaakt door een gemiddeld aanzienlijk langere verzuimduur. Dit gaat gepaard met een lagere meldingsfrequentie. Ook blijkt net als in voorgaande jaren dat vrouwen meer verzuimen dan mannen, doordat ze zich vaker ziek melden. Gemiddeld blijven vrouwen wel minder lang afwezig dan mannen. Een uitsplitsing naar functie leert dat het verzuimpercentage lager ligt onder directiepersoneel dan onder onderwijzend personeel. Directiepersoneel is gemiddeld minder vaak, maar wel veel langer afwezig dan onderwijzend personeel. Verder blijkt personeel met een kleinere aanstellingsomvang gemiddeld langer afwezig te zijn dan personeel dat meer uren in de week werkt.

Ook hangt verzuim samen met enkele kenmerken van de organisatie. Zo ligt het verzuimpercentage net als in voorgaande jaren het hoogst op openbare scholen. Op deze scholen meldt men zich ook het meest frequent ziek. Verder is duidelijk dat er in sterk verstedelijkte gebieden meer verzuimd wordt dan elders. Ook dit hangt samen met een hogere meldingsfrequentie, de gemiddelde duur van het verzuim is korter. Ten slotte is er een duidelijk verband tussen verzuim onder het personeel en het aantal achterstandsleerlingen op een school. Naarmate er meer achterstandsleerlingen op een school zitten, ligt het verzuimpercentage onder het personeel hoger. Op deze scholen meldt het personeel zich gemiddeld vaker ziek dan op scholen met minder achterstandsleerlingen.

Het aandeel van het personeel dat in 2001 in het geheel niet heeft verzuimd wegens ziekte (het nulverzuim) bedraagt in het basisonderwijs 49 procent, in het speciaal onderwijs 40 procent en in het voortgezet onderwijs 41 procent. Ten opzichte van 2000 is het nulverzuim in het basisonderwijs toegenomen (een groter deel van het personeel is niet wegens ziekte afwezig geweest) en in het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs afgenomen. Het nulverzuim ligt hoger onder mannen, directieleden en onder personeel met een kleine aanstelling. Gerelateerd aan de organisatiekenmerken blijkt het nulverzuim lager te liggen op openbare scholen, in sterk verstedelijkte gebieden en op scholen met veel achterstandsleerlingen.

Vervanging die wordt vergoed door het Vervangingsfonds is uitgedrukt in het vervangingspercentage (het vervangen aandeel van het ziekteverzuim). In het basisonderwijs bedraagt het vervangingspercentage in 2001 ruim 62 procent, in het speciaal onderwijs is het ruim 55 procent en in het voortgezet onderwijs bijna 59 procent. Ten opzichte van 2000 is het vervangingspercentage in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs gedaald, terwijl het in het voortgezet onderwijs praktisch ongewijzigd is gebleven.

Wanneer het vervangingspercentage wordt gerelateerd aan een aantal kenmerken van de school, dan blijkt dat afwezigheid op rooms-katholieke scholen meer vervangen wordt dan op andere scholen. Verder ligt het vervangingspercentage lager in meer verstedelijkte gebieden en op scholen met meer achterstandsleerlingen.

Onderwijzend personeel (inclusief directie): overig verzuim

Onder overig verzuim vallen alle andere redenen voor verzuim dan ziekteverzuim, zoals zwangerschaps- en bevallingsverlof, studieverlof en diverse vormen van kort en lang buitengewoon verlof. Het percentage overig verzuim bedraagt in 2001 in het basisonderwijs 2,17 procent, in het speciaal onderwijs 2,10 procent en in het voortgezet onderwijs 1,66 procent. Vergeleken met vorig jaar zijn deze percentages ongeveer gelijk gebleven, met uitzondering van het voortgezet onderwijs waar het verzuimpercentage gedaald is. Dit komt door een daling in de gemiddelde duur van het verlof met zes dagen naar ruim 23 dagen. Net als vorig jaar wordt in het basisonderwijs het meest frequent verlof opgenomen (meer dan een keer zo vaak als in het voortgezet onderwijs), maar duurt het hier gemiddeld het minst lang, namelijk slechts tien dagen. Het speciaal onderwijs bevindt zich in een middenpositie.

Het verzuimpercentage voor het overig verlof ligt hoger onder jongeren, vrouwen, leerkrachten en personeel met een kleine aanstelling. Dit zal met name het gevolg zijn van zwangerschaps- en bevallingsverlof, dat deel uitmaakt van het overig verlof. Jonge vrouwen zijn ondervertegenwoordigd bij het directiepersoneel en oververtegenwoordigd in de groep mensen met een kleine aanstelling. Dit verzuim kent een lange duur en een lage frequentie. Wat betreft de kenmerken van de organisatie is er alleen een duidelijk verband tussen het aantal achterstandsleerlingen op een school en het overige verzuim. Naarmate er meer achterstandsleerlingen op een school zitten, ligt het verzuimpercentage lager. Dit gaat gepaard met een lagere meldingsfrequentie en een gemiddeld langere duur van het verlof.

Onderwijsondersteunend personeel: ziekteverzuim en overig verzuim

In 2001 is het ziekteverzuimpercentage onder onderwijsondersteunend personeel in het basisonderwijs 8,52 procent, 10,24 procent in het speciaal onderwijs en 8,85 procent in het voortgezet onderwijs. Ten opzichte van vorig jaar (alleen van toepassing op het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs) is het ziekteverzuimpercentage toegenomen. Deze toename is het sterkst in het speciaal onderwijs.

Wanneer de cijfers worden uitgesplitst naar achtergrondkenmerken komt een in grote lijnen vergelijkbaar beeld als bij het onderwijzend personeel naar voren. Het ziekteverzuimpercentage ligt hoger onder ouderen, onder vrouwen (met uitzondering van het speciaal onderwijs), in sterk verstedelijkte gebieden en op scholen met veel achterstandsleerlingen.

Het overige verzuim onder ondersteunend personeel bedraagt in 2001 in het basisonderwijs 0,78 procent, in het speciaal onderwijs 2,43 procent en in het voortgezet onderwijs 0,70 procent. Ten opzichte van vorig jaar (bij het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs) is dit cijfer gedaald. Het verzuimpercentage van het overige verzuim ligt hoger onder jongeren, vrouwen en onder personeel met een kleinere aanstelling. Dit heeft, net als bij het onderwijzend personeel, te maken met het feit dat onder deze groepen personeel zwangerschaps- en bevallingsverlof opgenomen wordt.

1 INLEIDING EN ONDERZOEKSOPZET

1.1 Inleiding

De directie Arbeidsvoorwaarden en Beroepskwaliteit (AB) van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCenW) en de Stichting Vervangingsfonds/Bedrijfsgezondheidszorg (VF/BGZ) hebben behoefte aan een nauwkeurig beeld van de omvang en de aard van het jaarlijkse verzuim onder instellingen en scholen die vallen onder het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en de expertisecentra. Het gaat daarbij om het verzuim per kalenderjaar van het regulier onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel in genoemde sectoren. Voor nauwkeurige informatie over het verzuim laat de opdrachtgever (de combinatie van Ministerie van OCenW en VF/BGZ) jaarlijks een grootschalig onderzoek uitvoeren¹. Dit onderzoek heeft in de eerste plaats een monitorfunctie. Het levert het Ministerie van OCenW en de Stichting Vervangingsfonds/BGZ inzicht in de ontwikkeling van het verzuim en daarmee informatie over kostenontwikkeling en beroepskwaliteit. Beide aspecten zijn van belang voor de rapportage aan de Tweede Kamer. Hiernaast geeft het de Stichting Vervangingsfonds/BGZ inzicht in de vervangingsbehoefte. In de tweede plaats heeft het onderzoek een functie als instrument voor beleidsondersteuning. In 2000 is er door de verschillende partners in de onderwijsarbeidsmarkt (de bewindslieden van SZW en OCenW, werkgevers en werknemers) een drietal convenanten gesloten om het ziekteverzuim in het primair en voortgezet onderwijs terug te dringen². In het deelconvenant dat in mei 2000 is gesloten, is onder andere afgesproken dat het ziekteverzuim in drie jaar tijd met één procentpunt afgenomen moet zijn ten opzichte van 1999. Naast de invoering van de Subsidie Individuele Reïntegratie (SIR) en de regioadviseurs is er begin 2002 een start gemaakt met de campagne *Uitgesproken!gezond* die hieraan een bijdrage moet leveren. Dit onderzoek levert handvatten voor dit beleid. In de derde plaats vervult het onderzoek een functie in het kader van de CBS-verzuimstatistiek en de overheidsstatistiek. Door aan te sluiten bij de verzuimkengetallen die voor andere sectoren ook door het CBS worden gepubliceerd, ontstaat tot op zekere hoogte inzicht in overeenkomsten en verschillen in (ziekte)verzuim tussen het onderwijs (uitgesplitst naar basisonderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs) en andere sectoren (zoals bijvoorbeeld Politie of Defensie).

1 Dit monitoronderzoek werd eerst uitgevoerd door het LISWO en daarna door B&A/NIA TNO

2 *Convenant Arbo- en verzuimbeleid onderwijs en wetenschappen, november 2000.*
Deelconvenant verzuimbegeleiding en reïntegratie primair en voortgezet onderwijs, mei 2000.
Deelconvenant preventie psychische belasting (werkdruk) primair en voortgezet onderwijs, november 2000.

1.2 Onderzoeksopzet

In deze paragraaf wordt kort ingegaan op de onderzoeksmethode die vanaf 1999 gebruikt is. De opzet voorafgaand aan 1999 (vanaf 1995/1996) kenmerkte zich door het verzamelen van administratieve gegevens over verzuim in het onderwijs, die geschoond en gecontroleerd werden alvorens analyses te plegen om de verzuimkengetallen te bepalen. Daarbij werd gebruik gemaakt van steekproefgegevens. In 1999 zijn deze controles en opschoningen niet meer uitgevoerd, maar is gebruik gemaakt van het effect van deze opschoningen op de vuile cijfers in voorgaande jaren. Op basis van deze correctiefactoren zijn de schone cijfers vanaf 1999 berekend. Ook voor 2001 is deze methode gehanteerd. Hiervoor is net als in voorgaande jaren gebruik gemaakt van de gegevens van CASO. Een overzicht van de geleverde gegevens staat beschreven in bijlage 3. Voor de berekening van de kengetallen is gebruik gemaakt van de gehele populatie. Om van onze niet geschoonde cijfers tot schone cijfers te komen, zijn correctiefactoren gebruikt die gebaseerd zijn op de geschoonde en niet geschoonde cijfers uit 1997 en 1998. Voor een beschrijving van de manier waarop de correctiefactoren zijn berekend, wordt verwezen naar bijlage 5.

Het werken met populatiecijfers heeft een aantal voordelen. In de eerste plaats betekent het dat de onzekerheidsmarges die schattingen op basis van steekproefgegevens nu eenmaal met zich meebrengen (nagenoeg)³ verdwijnen. In de tweede plaats worden ook uitgebreide controles met betrekking tot representativiteit overbodig. In de derde plaats ontstaan ook op lagere niveaus dan dat van de schoolsoort betrouwbaardere gegevens⁴.

Net als voorgaande jaren wordt er in het onderzoek onderscheid gemaakt tussen ziekteverzuim enerzijds en overig verzuim anderzijds. De redenen van afwezigheid van personeel kunnen namelijk zeer uiteenlopend zijn. Aan de ene kant is er de afwezigheid vanwege ziekte, het ziekteverlof. Anderzijds bestaan er allerlei andere vormen van verlof, zoals zwangerschaps- en bevallingsverlof, ouderschapsverlof, verlof voor omscholing of cursussen, calamiteitenverlof en verschillende vormen van buitengewoon verlof. In bijlage 3 wordt een overzicht gegeven van de soorten verlof die door CASO geregistreerd worden. Deze laatste vormen van verlof zijn vaak van een heel andere orde dan het ziekteverlof, aangezien de afwezigheid van het betreffende personeel meestal van tevoren bekend is en het vaak gaat om langdurig verlof. Daarom worden er aparte cijfers berekend voor het ziekteverzuim en voor het overig verzuim.

3 Niet van alle scholen vindt de verzuimregistratie bij CASO plaats. Het betreft echter meer dan 95 procent van de scholen, dus dat betekent dat er nagenoeg altijd met populatiecijfers wordt gewerkt. Een steekproef van meer dan 95 procent levert betrouwbaarheidsintervallen op die dermate klein zijn dat ze bij de spreiding in verzuim zo goed als wegvallen tegen berekende percentages.

4 Eén van de criteria binnen dit onderzoek is dat de 95 procent betrouwbaarheidsintervallen van de cijfers niet breder zijn dan 1 procentpunt. Een dergelijke nauwkeurigheid maakt het mogelijk om relatief kleine jaarlijkse fluctuaties in verzuimniveaus vast te stellen.

Om het ziekteverzuim en het overige verzuim in kaart te brengen is gebruik gemaakt van de volgende vijf verzuimmaten. Het *verzuimpercentage* geeft aan welk deel van de beschikbare werkdagen wegens verzuim verloren is gegaan. De *meldingsfrequentie* geeft het gemiddeld aantal meldingen per formatie weer. Een derde maat is de *gemiddelde duur van het verzuim*. Het *nulverzuim* geeft aan welk deel van het personeel gedurende het kalenderjaar in het geheel niet verzuimd heeft. Uit het *vervangingspercentage*⁵ blijkt voor welk deel van de verzuimde dagen vervanging is gerealiseerd.

Verder worden de cijfers apart berekend voor het onderwijzend en het ondersteunend personeel. In voorgaande jaren werden er alleen cijfers berekend voor het ondersteunend personeel in het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs. Dit jaar is er voor het eerst ook gekeken naar ondersteunend personeel in het basisonderwijs. Er moet overigens wel rekening worden gehouden met verschillen tussen ondersteunend personeel in de verschillende sectoren. Zo bestaat ondersteunend personeel in het basisonderwijs met name uit klassenassistenten, conciërges en dergelijke, terwijl er in het speciaal onderwijs ook veel hoger opgeleid ondersteunend personeel werkzaam is, zoals bijvoorbeeld psychologen en orthopedagogen.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de verzuimcijfers voor het onderwijzend personeel besproken. Hierbij worden de verzuimcijfers in de sectoren besproken en een uitsplitsing naar bepaalde achtergrondkenmerken gemaakt. In hoofdstuk 3 worden de verzuimcijfers van het onderwijsondersteunend personeel besproken.

De opdrachtgever heeft uitdrukkelijk de wens te kennen gegeven dat het rapport zou moeten bestaan uit een presentatie van de kengetallen. Interpretaties van die getallen en interpretaties van verschillen in kengetallen tussen bijvoorbeeld soorten scholen of soorten personeel zouden achterwege moeten blijven.

In de bijlagen worden alle berekende cijfers gepresenteerd, er wordt een overzicht gegeven van de gegevens die via CASO verkregen zijn en er wordt een toelichting gegeven op de definities van de verzuimmaten en op de berekening van de cijfers en van de correctiefactoren.

⁵ Het vervangingspercentage is niet hetzelfde als de vervangingsgraad, waarbij het aantal FTE vervanging gedeeld wordt door het aantal reguliere FTE.

2 VERZUIMMATEN ONDERWIJZEND PERSONEEL

In dit hoofdstuk worden de verzuimmaten voor het onderwijzend personeel behandeld. Allereerst komt het ziekteverzuim aan bod. Er wordt aandacht besteed aan de belangrijkste drie verzuimmaten, namelijk het ziekteverzuimpercentage, de meldingsfrequentie en de gemiddelde verzuimduur (paragraaf 2.1). In paragraaf 2.2 worden deze cijfers uitgesplitst naar relevante achtergrondkenmerken van het personeel en de school. Vervolgens wordt er in paragraaf 2.3 aandacht besteed aan twee andere verzuimmaten, het nulverzuim en het vervangingspercentage. In paragraaf 2.4 wordt gekeken naar andersoortig verzuim. Ook hier is het verzuimpercentage, de meldingsfrequentie en de gemiddelde verzuimduur berekend, evenals het vervangingspercentage. Voor een overzicht van de in dit hoofdstuk besproken cijfers wordt verwezen naar bijlage 1 en 2.

2.1 Ziekteverzuim algemeen

In deze paragraaf wordt ingegaan op het ziekteverzuimpercentage, de meldingsfrequentie en de gemiddelde verzuimduur. In tabel 2.1 staan deze cijfers gegeven voor de jaren 1999 tot en met 2001 voor alledrie de sectoren¹.

Tabel 2.1 Verzuimcijfers ziekteverzuim onderwijzend personeel, 1999-2001

	VZP			MF			GZD		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
BO	8,65	8,90	8,35	1,04	0,99	0,95	22,0	25,5	27,1
SBAO/WEC	9,43	9,61	9,75	1,28	1,25	1,26	21,2	21,2	24,2
VO	7,36	7,92	7,84	1,39	1,48	1,51	17,4	18,4	19,0

Net als in voorgaande jaren ligt het ziekteverzuimpercentage in het speciaal onderwijs het hoogst en is het het laagst in het voortgezet onderwijs. Het beeld van de afgelopen jaren was dat het ziekteverzuim een stijgende lijn vertoonde. De (ieder jaar iets verder afnemende) groei is dit jaar voor het eerst overgegaan in een daling van het ziekteverzuimpercentage (met uitzondering van het speciaal onderwijs). Dit terwijl de gemiddelde verzuimduur nog wel een stijgende lijn vertoont. Met de daling in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs en de stijging in het speciaal onderwijs zijn de verschillen tussen deze sectoren groter geworden. In het basisonderwijs laat het verzuimpercentage de sterkste daling zien. Was het in 2000 nog 8,90 procent, in 2001 is het gedaald naar 8,35 procent. Hiermee ligt het onder het niveau van

¹ Voor een toelichting op de berekening van de kengetallen wordt verwezen naar bijlage 4.

1999. In het deelconvenant *Verzuimbegeleiding en reïntegratie primair en voortgezet onderwijs* hebben de bewindslieden van SZW en OCenW, de werkgevers en de werknemers afgesproken dat wordt gestreefd naar een daling van 1 procentpunt ten opzichte van 1999 in 2003. De meldingsfrequentie is licht gedaald naar 0,95 en de gemiddelde verzuimduur is gestegen van 25,5 dagen in 2000 naar 27,1 dagen in 2001. Deze stijging van anderhalve dag is echter ook minder sterk dan in voorgaande jaren.

In het speciaal onderwijs is het ziekteverzuimpercentage in 2001 ten opzichte van 2000 gestegen. Deze stijging is minder dan in 2000. Het ziekteverzuimpercentage in het speciaal onderwijs bedraagt in 2001 9,75 procent. De meldingsfrequentie is praktisch ongewijzigd gebleven. De gemiddelde verzuimduur is gestegen van 21,2 dagen in 2000 naar 24,2 dagen in 2001, wat zal hebben bijgedragen aan het toegenomen ziekteverzuimpercentage.

Net als in het basisonderwijs is er ook in het voortgezet onderwijs een daling in het ziekteverzuimpercentage zichtbaar, hoewel deze beduidend minder sterk is. Het verzuimpercentage is gedaald van 7,92 procent in 2000 naar 7,84 procent in 2001. Er is verder een zeer lichte stijging in de meldingsfrequentie en in de gemiddelde verzuimduur zichtbaar. Het is opmerkelijk dat ondanks de toename van zowel de meldingsfrequentie als de gemiddelde verzuimduur het ziekteverzuimpercentage toch is gedaald. Dit is mogelijk omdat de verschillende maten niet alledrie op exact dezelfde verzuimgevallen betrekking hebben. Zo wordt voor de meldingsfrequentie gekeken naar het aantal meldingen in 2001, waardoor gevallen die al in 2000 zijn begonnen buiten beschouwing worden gelaten. De gemiddelde verzuimduur heeft betrekking op het aantal afgesloten gevallen in 2001. Gevallen die aan het eind van het jaar nog doorlopen, worden hier niet meegenomen.

Correctie voor verzuim langer dan een jaar en vergelijking met de marktsector

In andere sectoren dan het onderwijs wordt een ziektegeval (en de daarbij horende dienstverhouding) na een jaar afgesloten. In het onderwijs is deze situatie anders: hier loopt een ziektegeval dat langer duurt dan een jaar nog door. Het moge duidelijk zijn dat dit effect heeft op de berekende verzuimmaten. Om inzicht te krijgen in de mate waarin deze langdurende verzuimgevallen voor een hoger verzuimpercentage zorgen, zijn er ook verzuimpercentages berekend op basis van ziekteverzuim waarvan de gevallen langer dan een jaar zijn afgekapt na een jaar.

Bij deze afkapping na een jaar moeten echter twee kanttekeningen worden geplaatst. Ten eerste leidt het verzuimpercentage na het afbreken na een jaar tot een onderschatting van het ziekteverzuim. Door de afkapping van de formatie worden er nieuwe formaties gevormd, waardoor het aantal formaties toeneemt. Dit betekent dat de noemer van de breuk in de berekening van het percentage groter wordt. Voor een uitgebreide toelichting op de berekeningen wordt verwezen naar bijlage 4. De tweede kanttekening die moet worden geplaatst is dat er geen correctie kan worden uitgevoerd, omdat wij niet beschikken over de geschoonde en niet geschoonde percentages van het ziekteverzuim waarvan de langdurige gevallen

zijn afgebroken. Dit is juist voor deze cijfers problematisch, omdat de correcties die zijn toegepast juist met name betrekking hadden op de duur van het verzuim. Deze correcties zijn dus vooral van invloed op de langere verzuimgevallen geweest. Hierdoor kan er alleen een vergelijking worden gemaakt met het niet geschoonde ziekteverzuimpercentage waarvan de langdurige gevallen niet zijn afgebroken. In tabel 2.2 zijn deze (ongecorrigeerde) cijfers naast elkaar gezet.

Tabel 2.2 Verzuimpercentages gecorrigeerd voor verzuimgevallen langer dan 1 jaar, niet geschoond en niet geschoonde verzuimpercentages, 2001

	Niet geschoond VZP, excl. verzuim langer dan 1 jaar	Niet geschoond VZP
BO	6,91	8,26
SBAO/WEC	8,44	9,65
VO	6,89	7,81

Wanneer de langdurige ziektegevallen na een jaar worden afgebroken, leidt dit tot een aanzienlijke daling van het ziekteverzuimpercentage in het basisonderwijs met 1,3 procentpunt. In het speciaal onderwijs is deze daling 1,2 procentpunt en in het voortgezet onderwijs ruim 1 procentpunt. Hieruit blijkt dat de langdurige verzuimgevallen in de drie sectoren een behoorlijke bijdrage leveren aan het uiteindelijke ziekteverzuimpercentage. Vergeleken met voorgaande jaren is het verschil tussen de twee cijfers groter geworden, wat wijst op een grotere bijdrage van het langdurig verzuim aan het verzuimpercentage. De toegenomen gemiddelde verzuimduur ondersteunt dit beeld. Deze ontwikkeling deed zich vorig jaar ook reeds voor, wat zorgt voor een steeds groter verschil tussen het verzuimpercentage met en zonder afkapping van verzuim na een jaar.

Vergeleken met het verzuimpercentage in de marktsector ligt het ziekteverzuim in deze drie onderwijssectoren beduidend hoger. In het bedrijfsleven was het ziekteverzuimpercentage over 2001 5,4 procent. Dit komt overeen met de situatie in voorgaande jaren. Hierbij moet worden opgemerkt dat het feit dat het ziekteverzuim in het onderwijs zoveel hoger ligt samenhangt met twee zaken. Allereerst wordt ziekteverzuim in het onderwijs beter geregistreerd in verband met de noodzaak tot vervanging. Hierdoor wordt met name kortdurend verzuim waarschijnlijk beter geregistreerd dan elders. Een tweede reden is het verschil in samenstelling van het personeel. In het primair en voortgezet onderwijs werken relatief veel ouderen en vrouwen, groepen die gemiddeld een hoger verzuim kennen (zie paragraaf 2.2). Bij een vergelijking van de ziekteverzuimpercentages tussen sectoren zou er rekening gehouden moeten worden met deze verschillen in personeelssamenstelling.

2.2 Ziekteverzuim naar achtergrondkenmerken

In deze paragraaf worden de ziekteverzuimkengetallen uitgesplitst naar verschillende achtergrondkenmerken, om te achterhalen met welke factoren het ziekteverzuim samenhangt. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen persoonskenmerken (leeftijd, geslacht, functie en aanstellingsomvang) en schoolkenmerken (denominatie, mate van verstedelijking, grootte van de school en aantal achterstandsleerlingen).

Persoonskenmerken

Leeftijd

In tabel 2.3 staan de verzuimcijfers uitgesplitst naar verschillende leeftijdscategorieën voor de drie onderwijssectoren.

Tabel 2.3 Verzuimcijfers uitgesplitst naar leeftijd, 2001

	BO			SBAO/WEC			VO		
	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD
< 35 jaar	5,08	1,13	14,9	7,08	1,50	16,0	5,37	1,95	10,0
35 – 44 jaar	7,54	0,94	24,2	8,47	1,31	20,5	6,03	1,66	14,1
45 – 54 jaar	9,33	0,88	33,0	10,65	1,17	27,7	7,95	1,40	21,3
55 – 65 jaar	14,33	0,82	50,1	15,21	0,96	47,4	11,74	1,14	35,3

Uit de tabel komt dezelfde tendens naar voren als in voorgaande jaren: naarmate de leeftijd toeneemt, meldt men zich minder vaak maar voor een langere periode ziek. Dit resulteert in een hoger verzuimpercentage bij een hogere leeftijd. Met name in de categorie 55 tot 65 jaar ligt het verzuim naar verhouding hoog, doordat de gemiddelde duur van het verzuim daar vijftien tot twintig dagen hoger ligt dan de categorie 45 tot 54 jaar.

De verschillen zijn het grootst in het basisonderwijs. Hier ligt het ziekteverzuimpercentage onder personeel tot 35 jaar negen procent lager dan onder personeel van 55 jaar en ouder. Dit wordt mede veroorzaakt door een aanzienlijke stijging van de gemiddelde verzuimduur van 15 dagen onder personeel onder de 35 jaar tot 50 dagen onder 55-plussers. Ook in de andere sectoren is het verschil tussen de leeftijdscategorieën groot.

Geslacht

In tabel 2.4 is een uitsplitsing gemaakt naar geslacht.

Tabel 2.4 Verzuimcijfers uitgesplitst naar geslacht, 2001

	BO			SBAO/WEC			VO		
	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD
Mannen	8,14	0,78	32,4	8,47	1,08	25,9	7,18	1,34	19,9
Vrouwen	8,44	1,01	25,7	10,57	1,35	23,5	9,18	1,77	17,9

Uit tabel 2.4 blijkt dat voor alle sectoren het verzuimpercentage bij vrouwen hoger ligt dan bij mannen. Onder vrouwen komt meer kortdurend verzuim voor dan onder mannen. Het verschil in verzuimpercentage tussen mannen en vrouwen is het kleinst in het basisonderwijs (0,3%), het grootst in het speciaal en het voortgezet onderwijs (2%). Het is opmerkelijk dat het verschil in verzuimpercentage in het basisonderwijs zo klein is, gezien het feit dat het verschil in gemiddelde duur van het verzuim in het basisonderwijs juist het grootst is. Bij mannen ligt het bijna zeven dagen hoger dan bij vrouwen. In het speciaal en het voortgezet onderwijs is dit verschil circa twee dagen.

Dat vrouwen meer verzuimen dan mannen is ook in voorgaande jaren gebleken en komt ook voor in andere sectoren dan het onderwijs. Het verschil in ziekteverzuim tussen mannen en vrouwen is alleen in het basisonderwijs wat groter dan vorig jaar. In de andere twee sectoren zijn de verschillen ongeveer even groot gebleven. In 2000 was het verschil tussen de seksen in alledrie de sectoren juist kleiner geworden ten opzichte van 1999.

Functie

Voor de drie onderwijssectoren is in tabel 2.5 een onderscheid gemaakt naar functie. De ziekteverzuimkengetallen zijn uitgesplitst naar directiepersoneel en onderwijzend personeel.

Tabel 2.5 Verzuimcijfers uitgesplitst naar functie, 2001

	BO			SBAO/WEC			VO		
	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD
Directieleden	7,13	0,63	36,3	8,43	0,62	37,6	5,33	0,62	32,3
Leerkrachten	8,51	0,98	26,5	9,87	1,31	23,7	8,00	1,55	18,7

Uit de tabel blijkt dat het verzuimpercentage in alledrie de sectoren onder personeel met een lagere functie (leerkrachten) hoger ligt dan onder personeel met een hogere functie (directiepersoneel). Dit was ook in voorgaande jaren het geval en speelt ook in andere sectoren dan het onderwijs. Dit verschil is het kleinst in het basisonderwijs (bijna 1,5 procentpunt) en het grootst in het voortgezet onderwijs (bijna 2,7 procentpunt). De gemiddelde verzuimduur ligt onder directiepersoneel wel beduidend hoger dan onder onderwijzend personeel, een verschil dat varieert van tien dagen in het basisonderwijs tot veertien dagen in het speciaal en het voortgezet onderwijs. Hier staat tegenover dat de meldingsfrequentie bij leerkrachten hoger ligt dan bij directiepersoneel. Dit verschil is wederom het kleinst in het basisonderwijs en het grootst in het voortgezet onderwijs.

Vermoedelijk speelt de samenhang met leeftijd hier een rol. De gemiddelde leeftijd ligt onder directiepersoneel hoger en bekend is dat met de leeftijd het verzuimpercentage toeneemt. Ouderen melden zich gemiddeld minder vaak en langer ziek.

Aanstellingsomvang

In tabel 2.6 staan de verzuimcijfers voor de drie sectoren uitgesplitst naar aanstellingsomvang.

Tabel 2.6 Verzuimcijfers uitgesplitst naar aanstellingsomvang, 2001

	BO			SBAO/WEC			VO		
	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD
< 0,5 WTF	8,11	0,75	27,4	10,03	1,04	25,5	10,41	1,36	20,6
0,5 – 0,87 WTF	8,85	1,00	25,3	11,03	1,36	22,3	8,97	1,64	17,4
> 0,87 WTF	7,66	0,99	21,6	8,57	1,25	19,4	6,56	1,45	15,6

Uit de tabel komt geen duidelijk verband naar voren tussen de aanstellingsomvang en het ziekteverzuim. Net als in voorgaande jaren neemt alleen de gemiddelde verzuimduur af bij een toenemende aanstellingsomvang. Mensen met een kleinere werktijdfactor (WTF) blijven dus gemiddeld langer afwezig. De wijze waarop de ziek- en betermelding plaatsvindt kan op twee manieren bijdragen aan deze gemiddeld langere verzuimduur. Allereerst doordat de betermelding altijd pas plaatsvindt op de eerste dag die weer gewerkt wordt. Dus wanneer niet alle dagen wordt gewerkt, gebeurt de betermelding mogelijk later dan dat men daadwerkelijk beter was. Ten tweede doordat kortdurende ziektegevallen die plaatsvinden op dagen dat er niet gewerkt wordt, niet geregistreerd worden. Dit komt bij kleinere aanstellingen logischerwijs vaker voor. Hierdoor wordt de gemiddelde verzuimduur onder deeltijders langer.

In het basisonderwijs en het speciaal onderwijs is het verzuimpercentage het hoogst in de middelste categorie (tussen de 0,5 en 0,87 WTF). In het voortgezet onderwijs is er een daling van het ziekteverzuimpercentage zichtbaar bij toename van de aanstellingsomvang. Personeel met een kleine aanstellingsomvang (minder dan 0,5 WTF) meldt zich minder frequent ziek dan personeel dat meer uren werkt. Dit geldt voor alle drie sectoren.

Conclusie

Van de hier besproken persoonskenmerken komt er een duidelijke relatie van het ziekteverzuim naar voren met de leeftijd, het geslacht en de functie van het personeel. Ouderen, vrouwen en leerkrachten hebben een hoger verzuimpercentage. Dit is niet alleen in het onderwijs het geval, ook in andere sectoren en bedrijfstakken ligt het verzuim hoger onder ouderen, vrouwen en lager opgeleiden. De relatie van ziekteverzuim met de aanstellingsomvang van het onderwijzend personeel is evenwel niet eenduidig. Dit beeld komt overeen met dat van voorgaande jaren. In het volgende deel van de paragraaf wordt onderzocht welke kenmerken van de school samenhangen met het ziekteverzuim van het personeel.

Schoolkenmerken

Denominatie

In tabel 2.7 staan de verzuimcijfers uitgesplitst naar denominatie van de scholen.

Tabel 2.7 Verzuimcijfers uitgesplitst naar denominatie, 2001

	BO			SBAO/WEC			VO		
	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD
Openbaar	9,35	1,10	26,5	10,86	1,42	23,1	8,53	1,78	17,2
Rooms-kath.	7,58	0,86	28,6	9,08	1,17	24,6	7,16	1,15	22,7
Prot.-christ.	7,73	0,85	26,5	9,56	1,05	28,6	7,29	1,53	18,5
Overig bijz.	9,61	1,07	26,1	9,65	1,34	22,7	8,30	1,52	19,0

Voor alledrie de sectoren geldt dat het ziekteverzuimpercentage hoger ligt bij openbare scholen en bij scholen uit de categorie ‘overig bijzonder’. Dit hangt samen met het gegeven dat op deze scholen de meldingsfrequentie hoger ligt dan elders. Er lijkt geen eenduidig verband te bestaan tussen de denominatie en de gemiddelde verzuimduur.

Verstedelijkingsgraad

Voor de drie sectoren staan in tabel 2.8 de verzuimcijfers uitgesplitst naar de mate van verstedelijking van de regio waarin de school staat.

Tabel 2.8 Verzuimcijfers uitgesplitst naar verstedelijking, 2001

	BO			SBAO/WEC			VO		
	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD
Sterk verstedelijkt	10,90	1,34	25,7	11,15	1,58	20,6	8,26	1,65	17,1
Verstedelijkt	8,22	0,92	27,7	9,24	1,14	25,9	7,74	1,50	19,3
Niet verstedelijkt	7,33	0,82	27,3	9,48	1,19	25,5	7,69	1,33	20,7

Zonder uitzondering ligt het verzuimpercentage voor alledrie de onderwijssectoren veruit het hoogst in de sterkst verstedelijkte gebieden. Dit hangt samen met een hogere meldingsfrequentie, terwijl de gemiddelde verzuimduur lager ligt in de sterk verstedelijkte gebieden. Personeel blijft hier gemiddeld dus minder lang afwezig. Voor alledrie de sectoren komt er een duidelijke scheiding naar voren tussen de sterk verstedelijkte gebieden enerzijds en de verstedelijkte en niet-verstedelijkte gebieden anderzijds. Het verschil tussen deze laatste twee categorieën onderling is vrij klein.

Dit wijkt enigszins af van de bevindingen over 2000, waarin de trend in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs duidelijk waarneembaar was (een toenemend verzuimpercentage bij een toenemende mate van verstedelijking) en in het voortgezet onderwijs in mindere mate.

Schoolgrootte

In tabel 2.9 is een uitsplitsing gemaakt van de verzuimcijfers naar grootte van de school.

Tabel 2.9 Verzuimcijfers uitgesplitst naar grootte van de school, 2001²

	BO			SBAO/WEC			VO		
	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD
Klein	8,19	0,81	28,6	11,27	0,93	34,2	7,78	1,44	18,6
Middelgroot	8,05	0,88	28,5	10,51	1,16	28,7	7,37	1,39	19,6
Groot	8,58	1,05	26,0	9,41	1,32	22,4	8,07	1,58	18,8

Uit de tabel komen duidelijke verschillen tussen de afzonderlijke sectoren naar voren. In het basisonderwijs is het ziekteverzuimpercentage het hoogst op grote scholen. Dit gaat samen met een hogere meldingsfrequentie en een gemiddeld kortere verzuimduur. Op grotere basisscholen is er meer kortdurend verzuim dan op andere basisscholen.

Op scholen voor speciaal onderwijs ligt het verzuimpercentage juist op kleine scholen hoger. Op kleine scholen is de meldingsfrequentie lager, maar duurt het verzuim gemiddeld langer. Op grotere scholen voor speciaal onderwijs liggen het verzuimpercentage en de gemiddelde verzuimduur lager. De meldingsfrequentie ligt hier hoger.

In het voortgezet onderwijs ligt het verzuimpercentage hoger op grote scholen. De meldingsfrequentie is hier ook hoger. De gemiddelde verzuimduur ligt het hoogst op de middelgrote scholen. Hierbij moet worden opgemerkt dat de grootte van de school is vastgesteld op basis van de gehele school en niet op vestigingsniveau. Met name scholen voor voortgezet onderwijs hebben vaak meerdere vestigingen. Denkbaar is dat de grootte van de vestiging een grotere invloed heeft op het ziekteverzuim dan de grootte van de gehele organisatie. Het verband tussen schoolgrootte en verzuim komt hierdoor minder duidelijk naar voren.

Voor het basisonderwijs en het speciaal onderwijs is er dus een verband zichtbaar tussen verzuim en de grootte van de school, zij het dat dit verband per sector niet dezelfde kant op wijst. Wel geldt voor alledrie de sectoren dat de meldingsfrequentie op grotere scholen hoger ligt.

Aantal achterstandsleerlingen

Het laatste te behandelen achtergrondkenmerk op schoolniveau is het aantal achterstandsleerlingen op een school. Voor achterstandsleerlingen kan een school extra faciliteiten of vergoedingen ontvangen. Of er sprake is van achterstand wordt vastgesteld aan de hand van een aantal kenmerken van de leerling, zoals onder andere het opleidingsniveau van de ouders en de etniciteit van de leerlingen. Voor de drie sectoren is de definitie verschillend, maar voor elk van de drie sectoren is een indeling in vier categorieën gemaakt, variërend van geen of

² Zie voor de indeling in grootteklassen bijlage 4.

zeer weinig achterstandsleerlingen tot veel achterstandsleerlingen (de zogenaamde achterstandsscholen). In tabel 2.10 zijn de verzuimcijfers gegeven.

Tabel 2.10 Verzuimcijfers uitgesplitst naar het aantal achterstandsleerlingen, 2001³

	BO			SBAO/WEC			VO		
	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD	VZP	MF	GZD
1 ^e categorie	7,55	0,87	26,7	8,45	1,09	24,3	7,22	1,39	19,0
2 ^e categorie	8,32	0,93	28,0	9,37	1,19	25,1	8,28	1,58	19,2
3 ^e categorie	9,37	1,01	28,3	10,43	1,48	22,0	8,84	1,82	17,9
4 ^e categorie	12,16	1,50	25,2	14,13	1,74	23,6	9,94	1,66	19,3

Voor alledrie de sectoren geldt dat het ziekteverzuimpercentage toeneemt naarmate er meer achterstandsleerlingen op een school zitten. Vooral in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs is het verschil tussen scholen met bijna geen achterstandsleerlingen en scholen met heel veel achterstandsleerlingen groot (circa 5 procentpunt). Verder geldt voor alledrie de sectoren dat de meldingsfrequentie hoger is naarmate een school meer achterstandsleerlingen heeft. Ook het verschil in meldingsfrequentie tussen de eerste en de vierde categorie is groter in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs dan in het voortgezet onderwijs. Bij geen van de drie sectoren is er een duidelijk verband te zien tussen het aantal achterstandsleerlingen en de gemiddelde verzuimduur.

Wanneer de cijfers vergeleken worden met die over 2000, dan valt allereerst op dat de daling in het verzuimpercentage in het basisonderwijs vooral heeft plaatsgevonden op scholen met weinig achterstandsleerlingen (categorie 1 en 2). In het speciaal onderwijs is de stijging in het verzuimpercentage het sterkst terug te vinden op scholen met veel achterstandsleerlingen (categorie 4). De daling in het voortgezet onderwijs is ook in deze categorie te vinden. In het basisonderwijs en het speciaal onderwijs wordt het contrast tussen scholen met veel en scholen met weinig achterstandsleerlingen dus groter.

Conclusie

Vergeleken met vorig jaar zijn er geen grote verschillen. Ziekteverzuim hangt minder duidelijk samen met kenmerken van de school dan met kenmerken van het personeel. Er zijn wel verschillen zichtbaar in denominatie, verstedelijking, grootte van de school en aantal achterstandsleerlingen, maar de trends zijn minder sterk dan bij de relatie met de kenmerken van het personeel of ze verschillen naar sector. Het ziekteverzuim is hoger op openbare scholen, op scholen in sterk verstedelijkte gebieden en op scholen met veel achterstandsleerlingen. De grootte van de school geeft een sectorspecifiek beeld.

³ Scholen met bijna geen achterstandsleerlingen vallen onder categorie 1 en scholen met veel achterstandsleerlingen onder categorie 4. Voor het basisonderwijs is gebruik gemaakt van gewicht-leerlingen, voor het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs van CUMI-leerlingen. Zie voor meer informatie de indeling in de tabellen van bijlagen 1 en 2.

Verder moet worden opgemerkt dat deze factoren met elkaar samenhangen: scholen in sterk verstedelijkte gebieden zijn doorgaans groter en hebben meer achterstandsleerlingen. Verder zijn openbare scholen oververtegenwoordigd in de sterk verstedelijkte gebieden en hebben openbare scholen naar verhouding eveneens meer achterstandsleerlingen. De hierboven beschreven invloeden zijn dus moeilijk van elkaar te scheiden.

2.3 Nulverzuim en vervangingspercentage

Nulverzuim

In deze paragraaf worden twee andere verzuimmaten besproken: het nulverzuim en het vervangingspercentage. Allereerst wordt ingegaan op het nulverzuim. Deze maat geeft aan welk deel van de totale personeelssterkte niet wegens ziekte verzuimd heeft gedurende het kalenderjaar 2001⁴, uitgedrukt in een percentage. De cijfers die in deze paragraaf worden besproken zijn te vinden in tabel 1 van bijlage 2.

In tabel 2.11 is het nulverzuim weergegeven voor de periode 1999 tot en met 2001.

Tabel 2.11 Nulverzuim onderwijzend personeel in percentages, 1999-2001

	BO	SBAO/WEC	VO
1999	45,71	39,91	45,49
2000	47,30	43,41	42,90
2001	48,69	40,21	41,29

Uit de tabel blijkt dat de ontwikkeling die vorig jaar geconstateerd werd, met uitzondering van het speciaal onderwijs, eigenlijk dezelfde richting is blijven volgen. In het basisonderwijs is het nulverzuim verder toegenomen. In 1999 bedroeg het nulverzuim nog ruim 45 procent, in 2001 is het gestegen tot ruim 48 procent. In het speciaal onderwijs is het nulverzuim ten opzichte van 2000 gedaald, en bevindt zich ongeveer op het niveau van 1999, circa 40 procent. In het voortgezet onderwijs is het nulverzuim eveneens gedaald. Een kleiner deel van het personeel heeft gedurende het jaar niet verzuimd.

Wanneer deze cijfers naast de verzuimpercentages worden gelegd, dan blijkt in het basisonderwijs dat een toegenomen nulverzuim is samengegaan met een afgenomen verzuimpercentage. Er is minder verzuimd in 2001 en een grotere groep personeel heeft gedurende het jaar in het geheel niet verzuimd wegens ziekte. In het speciaal onderwijs is het ziekteverzuimpercentage gestegen en het nulverzuim gedaald. Er is in 2001 meer verzuimd en het percentage personeel dat niet heeft verzuimd is kleiner geworden. In het voortgezet onderwijs is het ziekteverzuimpercentage licht gedaald, evenals het nulverzuim. Hier is dus sprake van een

⁴ Hoe het nulverzuim precies berekend is staat beschreven in bijlage 4.

grotere groep mensen die verzuimd heeft, maar in totaal voor een iets lager ziekteverzuimpercentage hebben gezorgd dan in 2000.

Persoonskenmerken

Het nulverzuim is uitsplitst naar een aantal persoonskenmerken: leeftijd, geslacht, functie en aanstellingsomvang. Wanneer er allereerst gekeken wordt naar de samenhang met leeftijd, dan lijkt er in het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs een verband te bestaan met het nulverzuim. Het nulverzuim vertoont namelijk een stijgende lijn bij een toenemende leeftijd. Dit strookt met het gegeven dat met de leeftijd ook de meldingsfrequentie daalt. Er zijn bij een hogere leeftijd minder ziekmeldingen en een groter deel van het ouder personeel heeft zich gedurende het jaar in het geheel niet ziek gemeld. In het basisonderwijs lijkt er overigens, net als in voorgaande jaren, geen duidelijk verband te bestaan tussen het nulverzuim en de leeftijd.

Er komt een duidelijke relatie naar voren tussen het nulverzuim en het geslacht. Een beduidend groter deel van de mannen dan van de vrouwen heeft gedurende 2001 in het geheel niet wegens ziekte verzuimd. Dit komt overeen met het gegeven dat mannen gemiddeld minder verzuimen dan vrouwen. Dit geldt voor zowel het basisonderwijs, het speciaal onderwijs als het voortgezet onderwijs. Ook in voorgaande jaren is dit verband al naar voren gekomen.

Er bestaat eveneens een verband tussen de functie en het nulverzuim. Het nulverzuim ligt hoger onder directieleden. Het verschil is het grootst in het voortgezet onderwijs (ruim 62% onder directieleden en circa 40% onder leerkrachten). Een groter deel van de directieleden dan van de leerkrachten heeft in 2001 niet wegens ziekte verzuimd. Ook dit komt overeen met het lagere verzuimpercentage onder directieleden en met de bevindingen uit vorige jaren. Ten slotte is gekeken naar de relatie tussen het nulverzuim en de aanstellingsomvang. Voor alledrie de sectoren geldt dat personeel met een kleine aanstelling (kleiner dan 0,5 WTF) een hoger nulverzuim heeft dan mensen met een grotere aanstelling. Onder personeel met een kleine aanstelling zijn dus relatief veel mensen die zich gedurende het hele jaar niet hebben ziekgemeld. Het nulverzuim ligt het laagst in de middelste categorie (tussen de 0,5 en de 0,87 WTF).

Schoolkenmerken

Er is gekeken of er een relatie bestaat tussen het nulverzuim en verschillende kenmerken van de school. Allereerst is er gekeken naar denominatie. Het nulverzuim ligt het laagst op openbare scholen in alledrie de sectoren. Dit sluit aan bij een hoger ziekteverzuimpercentage op deze scholen. Er wordt op openbare scholen meer verzuimd en een kleiner deel van het personeel is het gehele jaar niet wegens ziekte afwezig geweest. Dit komt overeen met de bevindingen uit de afgelopen jaren.

Verder ligt het nulverzuim beduidend lager in sterk verstedelijkte gebieden. Hier heeft een kleiner deel van het personeel zich gedurende 2001 in het geheel niet ziek gemeld. Het

ziekteverzuimpercentage ligt ook hoger in deze gebieden, wat ook uit voorgaande jaren al bekend is.

Wanneer wordt gekeken naar de grootte van de school is er in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs een duidelijke trend zichtbaar in het nulverzuim. Op kleine scholen is er een groter deel van het personeel dat zich gedurende het jaar niet heeft ziek gemeld. De meldingsfrequentie ligt op deze scholen ook lager. Men meldt zich minder vaak ziek en er is dan ook een groter deel van het personeel dat zich in het geheel niet ziek heeft gemeld. Opmerkelijk is dat het verzuimpercentage niet lager ligt op deze scholen. In het speciaal onderwijs zal dit te maken hebben met de gemiddeld langere verzuimduur. In het basisonderwijs is dit niet het geval. Op scholen voor voortgezet onderwijs ligt het nulverzuim het hoogst op middelgrote scholen.

Ten slotte neemt het nulverzuim af naarmate het aantal achterstandsleerlingen op een school toeneemt. Dit komt overeen met het toenemende ziekteverzuimpercentage. Alleen de categorie met meer dan vijftig procent gewichtenleerlingen in het voortgezet onderwijs wijkt af. Deze situatie is vergelijkbaar met die in voorgaande jaren.

Vervangingspercentage

Het vervangingspercentage is een kengetal dat aangeeft welk deel van de afwezigheid wegens ziekte van het personeel vervangen is. Deze vervanging kan op verschillende manieren zijn gerealiseerd. De bij CASO opgegeven vervanging is die vervanging die door het Vervangingsfonds bekostigd wordt. Alleen deze vervanging is in het vervangingspercentage uitgedrukt. Voor het voortgezet onderwijs geldt bovendien een wachttijd van vier dagen. Deze wachtdagen worden niet door het Vervangingsfonds vergoed. In deze paragraaf wordt het vervangingspercentage alleen gerelateerd aan schoolkenmerken en niet aan persoonskenmerken, omdat kenmerken van de afwezige voor het vervangingspercentage niet ter zake doen. Alle cijfers zijn terug te vinden in tabel 1 van bijlage 2.

De vervangingspercentages voor de drie sectoren over de jaren 1999, 2000 en 2001 staan in tabel 2.12.

Tabel 2.12 Vervangingspercentages ziekteverzuim onderwijzend personeel, 1999 -2001

	BO	SBAO/WEC	VO
1999	69,33	60,17	60,97
2000	64,48	57,92	58,31
2001	62,48	55,47	58,97

Uit tabel 2.12 blijkt dat het vervangingspercentage over de drie jaar in grote lijnen gedaald is. Het meest wordt er vervangen in het basisonderwijs (62%) en het minst in het speciaal onderwijs (55%). Over de drie jaar is het vervangingspercentage in het basisonderwijs het meest teruggelopen. In 1999 werd nog bijna 70 procent van de afwezigheid wegens ziekte

vervangen, in 2001 was dit nog 62 procent. De daling is het minst sterk in het voortgezet onderwijs, van 61 procent in 1999 naar 59 procent in 2001. In het voortgezet onderwijs ligt het vervangingspercentage in 2001 iets hoger dan in 2000.

Schoolkenmerken

Op rooms-katholieke scholen ligt het vervangingspercentage hoger dan op scholen met een andere denominatie. Verder zijn er, net als in voorgaande jaren, geen heel grote verschillen in vervangingspercentage zichtbaar tussen de drie sectoren wanneer gekeken wordt naar denominatie. De mate van verstedelijking hangt wel duidelijk samen met het vervangingspercentage. In niet-verstedelijkte gebieden ligt het vervangingspercentage hoger dan in meer verstedelijkte gebieden. Gegeven dat het ziekteverzuimpercentage in meer verstedelijkte gebieden wel hoger ligt, kan gesteld worden dat er meer ziekteverzuim is in de sterk verstedelijkte gebieden die minder goed vervangen wordt. Dit is ook bekend uit de Arbeidsmarktbarometer, een jaarlijks terugkerend onderzoek naar de arbeidsmarkt van het onderwijs⁵. Uit de gegevens van de Arbeidsmarktbarometer blijkt dat zowel reguliere vacatures als vervangingsvacatures in de sterk verstedelijkte gebieden moeilijker te vervullen zijn.

Ook de grootte van de school is van invloed op de mate van vervanging. Met uitzondering van het voortgezet onderwijs is het vervangingspercentage lager op grote scholen. In het voortgezet onderwijs is er weinig verschil tussen de categorieën. Hier moet wederom gewezen worden op het feit dat de indeling van grootte van de school voor het voortgezet onderwijs wellicht minder geschikt is.

Ten slotte is er het aantal achterstandsleerlingen op een school. Op scholen met veel achterstandsleerlingen wordt minder vervangen dan op scholen met weinig achterstandsleerlingen. Ook hier geldt dat op scholen met veel achterstandsleerlingen het ziekteverzuimpercentage juist hoog ligt, terwijl het vervangingspercentage dus laag ligt. Dit geldt voor alledrie de sectoren.

2.4 Overig verzuim

Behalve het ziekteverzuim is ook het overige verzuim in kaart gebracht. Onder overig verzuim wordt het verlof verstaan dat niet vanwege ziekte wordt opgenomen. Het gaat onder andere om zwangerschaps- en ouderschapsverlof, scholingsverlof en verlof in het persoonlijk of algemeen belang, zoals bijvoorbeeld het bekleden van een politieke functie. In deze paragraaf worden de verzuimcijfers van het overige verzuim besproken. Eerst wordt er op de

⁵ Zie bijvoorbeeld Voorpostel, M.B.J. en H.S. Vrieling (2002). *Arbeidsmarktbarometer primair onderwijs 2001/2002. Vacatures in het derde kwartaal van 2001. Tussenrapport*. Amsterdam: Regioplan.
Berndsen, F.E.M en H.S. Vrieling (2002). *Arbeidsmarktbarometer voortgezet onderwijs 2001/2002. Vacatures in het derde kwartaal van 2001. Tussenrapport*. Amsterdam: Regioplan.

algemene cijfers ingegaan en vervolgens wordt het overig verzuim uitgesplitst naar persoonskenmerken. Omdat het minder interessant is om te bekijken op welke scholen meer verlof wordt opgenomen (temeer omdat er geen onderscheid is gemaakt tussen de verschillende soorten verlof), is er geen uitsplitsing gemaakt naar schoolkenmerken.

Voor het overig verzuim zijn dezelfde drie verzuimkengetallen berekend als voor het ziekteverzuim en deze zijn te vinden in tabel 2.13 voor de periode van 1999 tot en met 2001. Alle in deze paragraaf besproken cijfers zijn gegeven in tabel 2 van bijlage 1.

Tabel 2.13 Verzuimcijfers overig verzuim onderwijzend personeel, 1999-2001

	VZP			MF			GZD		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
BO	2,36	2,20	2,17	1,05	0,98	0,92	8,86	9,35	9,9
SBAO/WEC	2,33	2,07	2,10	0,67	0,59	0,55	14,48	15,73	17,1
VO	1,95	1,95	1,66	0,39	0,33	0,37	22,87	29,42	23,3

In het basisonderwijs ligt het verzuimpercentage (2,2%) en de meldingsfrequentie (0,9) het hoogst. De gemiddelde duur van het verlof is het hoogst in het voortgezet onderwijs (ruim 23 dagen). In het basisonderwijs ligt de gemiddelde duur beduidend lager en bedraagt ongeveer tien dagen. In het basisonderwijs neemt het personeel dus doorgaans vaker voor een wat kortere periode verlof op, terwijl men in het voortgezet onderwijs minder vaak, maar wel voor een wat langere periode verlof opneemt. Het speciaal onderwijs bevindt zich in een middenpositie.

In het basisonderwijs en het speciaal onderwijs is de ontwikkeling over de afgelopen jaren vergelijkbaar. Er is een lichte daling te zien in het verzuimpercentage, maar de verschillen met vorig jaar zijn niet heel groot. Ook de meldingsfrequentie is de laatste jaren afgenomen. De gemiddelde duur van het verlof neemt in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs toe: ten opzichte van vorig jaar in het basisonderwijs met een halve dag en in het speciaal onderwijs met ruim een dag.

De situatie in het voortgezet onderwijs is anders. Hier is het verzuimpercentage ook gedaald, maar sterker dan in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs. De meldingsfrequentie is licht toegenomen van 0,33 naar 0,37. In het voortgezet onderwijs is de gemiddelde duur van het verlof gedaald met zes dagen naar ongeveer 23 dagen. Daarmee is het weer op het niveau van 1999. Hier neemt men in vergelijking met 2000 iets vaker voor een wat kortere periode verlof op.

Persoonskenmerken

Uitgesplitst naar persoonskenmerken valt een aantal zaken op. Naarmate de leeftijd toeneemt, wordt er minder verlof opgenomen. Het gebeurt minder vaak en ook voor een gemiddeld kortere periode. Deze trend is te zien in alledrie de sectoren. Dat er onder jong personeel

meer verlof wordt opgenomen, kan verklaard worden door het feit dat er onder jong personeel relatief veel zwangerschaps- en ouderschapsverlof wordt opgenomen. Net als voorgaande jaren is er een duidelijke tweedeling te zien in het verzuimpercentage tussen jongere en oudere werknemers (zie tabel 2 van bijlage 1).

Het verzuimpercentage ligt in alledrie de sectoren onder vrouwen hoger dan onder mannen. Wat betreft de meldingsfrequentie is er niet heel veel verschil naar sekse, alleen in het basisonderwijs is te zien dat de meldingsfrequentie onder mannen hoger ligt dan onder vrouwen. De gemiddelde duur van het verzuim ligt bij vrouwen beduidend hoger, wat verklaard wordt doordat zij zwangerschaps- en bevallingsverlof op kunnen nemen. De gemiddelde duur is bij vrouwen twee tot drie keer zo lang als bij mannen, wat zorgt voor een hoger verzuimpercentage.

Wanneer gekeken wordt naar functie, blijkt het verzuimpercentage onder directiepersoneel een stuk lager dan onder leerkrachten. Dit hangt mogelijk samen met de gemiddeld hogere leeftijd van directiepersoneel en het relatief kleine aandeel vrouwen in deze functie. Onder vrouwen en jongeren ligt het verzuimpercentage hoger. De meldingsfrequentie ligt in het basisonderwijs hoger onder directieleden. In het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs ligt deze juist hoger onder leerkrachten. De gemiddelde duur van het verlof ligt in alle sectoren hoger onder leerkrachten dan onder directiepersoneel.

Een uitsplitsing naar aanstellingsomvang geeft een eenduidig beeld. Bij een grotere aanstellingsomvang is het verzuimpercentage lager, de meldingsfrequentie hoger en de gemiddelde duur van het verlof korter. Dit geldt voor het basisonderwijs, het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs. Vergeleken met vorig jaar is er niet veel veranderd. Het hogere verzuim onder de kleinere aanstellingen zal samenhangen met een relatief groot aandeel vrouwen met kleine aanstellingen.

Vervangingspercentage

In tabel 2.14 staan de vervangingspercentages van het overige verzuim voor de jaren 1999, 2000 en 2001. Zie voor een overzicht van alle hier besproken cijfers tabel 2 van bijlage 2.

Tabel 2.14 Vervangingspercentages overig verzuim onderwijzend personeel, 1999-2001

	BO	SBAO/WEC	VO
1999	79,22	69,96	54,97
2000	74,47	69,09	54,35
2001	71,74	65,42	49,69

Uit tabel 2.14 blijkt dat net als bij de vervanging van ziekteverzuim, ook de vervanging van overig verlof afneemt in de loop der jaren. Er is een dalende lijn zichtbaar. De daling ten opzichte van 2000 is groter dan die van 2000 ten opzichte van 1999.

Het vervangingspercentage ligt het hoogst in het basisonderwijs (bijna 72%) en het laagst in het voortgezet onderwijs (circa 50%). De daling ten opzichte van 1999 is het grootst in het basisonderwijs.

Het vervangingspercentage van overig verzuim ligt hoger dan dat van ziekteverzuim voor het basisonderwijs en het speciaal onderwijs. Voor afwezigheid als gevolg van verlof is dus meer vervanging gerealiseerd dan voor afwezigheid als gevolg van ziekte. Dit kan verklaard doordat ziekte doorgaans onverwacht komt, terwijl er voor verlof vaak al van tevoren op zoek gegaan kan worden naar vervanging. Voor het voortgezet onderwijs is dit niet het geval. Dit is opmerkelijk, omdat de duur van het verlof vergeleken met de andere sectoren lang is en langdurend verlof meestal meer vervangen wordt dan korter durend verlof.

3 VERZUIMMATEN ONDERWIJSONDERSTEUNEND PERSONEEL

In dit hoofdstuk worden de verzuimkengetallen voor het ondersteunend personeel besproken. Dit zal op dezelfde wijze gebeuren als in hoofdstuk 2 voor het onderwijzend personeel is gedaan, zij het minder uitgebreid. Dit keer is er voor het eerst ook gekeken naar ondersteunend personeel in het basisonderwijs. In paragraaf 3.1 worden de belangrijkste ziekteverzuimkengetallen voor het ondersteunend personeel gepresenteerd en vergeleken met de cijfers uit de vorige twee jaar. In paragraaf 3.2 wordt bekeken of er een samenhang bestaat tussen de ziekteverzuimkengetallen en verschillende achtergrondkenmerken. In paragraaf 3.3 worden de twee andere verzuimvormen besproken, het nulverzuim en het vervangingspercentage. In paragraaf 3.4 ten slotte is er aandacht voor het overige verzuim, zoals scholingsverlof en zwangerschapsverlof. De cijfers die in dit hoofdstuk besproken worden, zijn terug te vinden in bijlage 1 en 2.

3.1 Ziekteverzuim algemeen

In tabel 3.1 staan de verzuimcijfers voor het ondersteunend personeel weergegeven.

Tabel 3.1 Verzuimcijfers ziekteverzuim onderwijsondersteunend personeel, 1999-2001¹

	VZP			MF			GZD		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
BO	-	-	8,52	-	-	0,64	-	-	31,0
SBAO/WEC	9,98	9,90	10,24	1,29	1,28	1,35	19,2	20,8	20,8
VO	8,71	8,58	8,85	1,06	1,12	1,19	22,9	23,4	23,9

Het ziekteverzuimpercentage voor het ondersteunend personeel in het basisonderwijs bedraagt 8,5 procent en ligt hiermee onder dat in het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs. Het verzuimpercentage ligt het hoogst in het speciaal onderwijs, namelijk op 10,2 procent. Hiermee liggen de verzuimpercentages voor het ondersteunend personeel allemaal boven die van het onderwijzend personeel uit dezelfde sector.

Omdat er dit jaar voor het eerst gekeken is naar het ondersteunend personeel in het basisonderwijs is een vergelijking met voorgaande jaren niet mogelijk. Wanneer de cijfers voor 2001 worden bekeken dan valt op dat de meldingsfrequentie nogal laag lijkt te liggen en de gemiddelde verzuimduur hoog. Wat hier mogelijk aan de hand kan zijn, is een slechte registratie van kortdurende afwezigheid onder ondersteunend personeel in het basisonderwijs. De

¹ In de jaren 1999 en 2000 zijn er geen cijfers berekend over het ondersteunend personeel in het basisonderwijs. Om deze reden ontbreken deze cijfers in alle tabellen in dit hoofdstuk en in de bijlage.

noodzaak tot vervanging van kortdurend afwezig ondersteunend personeel in het basisonderwijs is minder groot dan in bijvoorbeeld het speciaal onderwijs. Het ondersteunend personeel in het basisonderwijs bestaat voornamelijk uit functies zoals klassenassistenten en conciërges. Wanneer zij kortdurend afwezig zijn, worden taken mogelijk door anderen opgevangen of uitgesteld. Denkbaar is dat dit leidt tot een onderrapportage van kortdurend verzuim. Hierdoor valt de meldingsfrequentie laag uit en is de gemiddelde verzuimduur erg hoog.

In het speciaal onderwijs zijn er meer ondersteunende functies, die bovendien van verschillende niveaus zijn. Zo zijn er naast klassenassistenten ook functies als psychologen, orthopedagogen en logopedisten. Voor deze functies is de noodzaak tot vervanging wellicht groter. Afwezigheid zal in dat geval beter geregistreerd worden. In het speciaal onderwijs is verder een toename van het verzuimpercentage zichtbaar, evenals een gestegen meldingsfrequentie. De gemiddelde verzuimduur is ongeveer gelijk gebleven.

Het ziekteverzuim in het voortgezet onderwijs is ten opzichte van 2000 gestegen met bijna 0,3 procentpunt. In 2000 was het verzuimpercentage juist gedaald met ruim 0,1. De meldingsfrequentie blijft net als in voorgaande jaren toenemen, evenals de gemiddelde duur van het verzuim.

3.2 Ziekteverzuim naar achtergrondkenmerken

Net als bij het onderwijzend personeel is er ook bij het ondersteunend personeel een uitsplitsing van de verzuimcijfers gemaakt naar een aantal achtergrondkenmerken. Allereerst zal er worden gekeken naar de kenmerken van het personeel en vervolgens naar de kenmerken van de organisatie. Alle cijfers die in deze paragraaf besproken worden, zijn te vinden in tabel 3 van bijlage 1.

Leeftijd

Wanneer de verzuimkengetallen gerelateerd worden aan de leeftijd, dan geven alle sectoren hetzelfde beeld: het ziekteverzuimpercentage onder het ondersteunend personeel neemt toe met de leeftijd, evenals de gemiddelde verzuimduur. De meldingsfrequentie vertoont een dalende lijn. Dus net als bij het onderwijsgevend personeel verzuimt ouder onderwijsondersteunend personeel minder vaak, maar wel langduriger.

In het basisonderwijs valt op dat de verschillen tussen de categorieën in verzuimpercentage niet zo heel groot zijn, maar die in meldingsfrequentie en gemiddelde verzuimduur juist wel. De 55-plussers hebben een zeer lage meldingsfrequentie (0,28) en een zeer lange verzuimduur (ruim 88 dagen), terwijl 35-minners de meldingsfrequentie vier keer zo hoog ligt en de gemiddelde duur van het verzuim vier keer zo laag.

In het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs zijn de verschillen tussen de categorieën in verzuimpercentage groter, maar bij de overige twee verzuimvormen beduidend kleiner dan in het basisonderwijs.

Geslacht

Wanneer er gekeken wordt naar de relatie met geslacht, valt op dat in het speciaal onderwijs het verzuimpercentage onder mannen hoger ligt dan onder vrouwen. De gemiddelde duur van het verzuim ligt bij mannen in het speciaal onderwijs ruim drie dagen hoger. In de overige twee sectoren en onder het onderwijzend personeel in alle sectoren is dit niet het geval. Deze tendens deed zich ook in voorgaande jaren al voor. Mogelijk houdt deze situatie verband met het feit dat het aandeel vrouwen in de hogere ondersteunende functies in het speciaal onderwijs relatief groot is. Doordat het verzuimpercentage onder hoger opgeleiden lager ligt, wordt het verzuimpercentage onder de vrouwen in het speciaal onderwijs wat naar beneden gehaald.

Het verschil in verzuimpercentage tussen de beide seksen is het grootst in het voortgezet onderwijs, waar het verzuimpercentage van de vrouwen 1,2 procentpunt hoger ligt dan bij de mannen. De verschillen tussen mannen en vrouwen zijn in het basisonderwijs vrij klein.

Aanstellingsomvang

Per sector geeft de uitsplitsing naar aanstellingsomvang een ander beeld van het verzuimpercentage. In het basisonderwijs ligt het verzuimpercentage het hoogst onder personeel met een aanstelling tussen de 0,5 en 0,87 WTF. Het laagst is deze bij een kleine aanstelling. De meldingsfrequentie neemt toe met de aanstellingsomvang, terwijl de gemiddelde duur van het verzuim juist afneemt. Personeel dat meer uren werkt, meldt zich gemiddeld vaker voor een kortere periode ziek.

In het speciaal onderwijs neemt het verzuimpercentage toe met de aanstellingsomvang. Net als in het basisonderwijs neemt ook de meldingsfrequentie toe en de gemiddelde verzuimduur af.

In het voortgezet onderwijs neemt het verzuimpercentage juist af met de aanstellingsomvang. Hier zorgt het personeel met een kleine aanstelling relatief voor het meeste verzuim. Ook hier ligt de meldingsfrequentie hoger en de gemiddelde verzuimduur lager bij een grotere aanstellingsomvang.

Vergeleken met het onderwijzend personeel is er alleen een duidelijke overeenkomst in de afnemende verzuimduur bij de toenemende aanstellingsomvang. De trends bij de overige cijfers komen niet overeen.

Denominatie

Op basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs ligt het verzuimpercentage het hoogst op openbare scholen. In beide gevallen gaat dit gepaard met een hoge meldingsfrequentie. In het speciaal onderwijs is op openbare scholen ook de gemiddelde verzuimduur het langst. In het voortgezet onderwijs ligt het verzuimpercentage het hoogst op rooms-katholieke scholen. De meldingsfrequentie ligt hier het laagst en de gemiddelde verzuimduur is hier het langst. Op openbare scholen voor voortgezet onderwijs meldt ondersteunend personeel zich het vaakst ziek. Vergeleken met voorgaande jaren is het beeld hetzelfde gebleven.

Verstedelijkingsgraad

In alledrie de sectoren is dezelfde trend zichtbaar, die in grote lijnen overeenkomt met die onder onderwijzend personeel. Het verzuimpercentage ligt hoger in meer verstedelijkte gebieden. Het verschil tussen niet verstedelijkte en sterk verstedelijkte gebieden is het grootst in het basisonderwijs. Het verzuimpercentage ligt ruim drie procent hoger in sterk verstedelijkte gebieden. Ook de meldingsfrequentie neemt toe naarmate de verstedelijking toeneemt. Hier staat een afnemende verzuimduur tegenover. Ook bij de meldingsfrequentie en de gemiddelde verzuimduur is het verschil tussen de categorieën het grootst in het basisonderwijs. Zo ligt de meldingsfrequentie hier vier keer zo hoog in sterk verstedelijkte gebieden dan in niet-verstedelijkte gebieden en de gemiddelde verzuimduur ruim de helft zo laag.

Schoolgrootte

Verschillen in verzuim naar grootte van de school zijn voor het basisonderwijs en het speciaal onderwijs duidelijk. Naarmate de school in omvang toeneemt, neemt ook het verzuimpercentage toe, evenals de meldingsfrequentie. De duur van het verzuim is lager op grote scholen.

In het voortgezet onderwijs is er een zwak negatief verband zichtbaar tussen het verzuimpercentage en de schoolgrootte. Er is geen duidelijk verband met de meldingsfrequentie en de gemiddelde verzuimduur.

In vergelijking met het onderwijzend personeel is de situatie in het basisonderwijs hetzelfde. In het speciaal onderwijs is de trend tegengesteld en ook voor het voortgezet onderwijs geldt dat de situatie van het ondersteunend personeel afwijkt van die van het onderwijzend personeel.

Aantal achterstandsleerlingen

In het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs is er, in tegenstelling tot de situatie in 2000, in 2001 wel een duidelijke trend zichtbaar in het verzuim, wanneer gekeken wordt naar het aantal achterstandsleerlingen op een school. Op scholen met meer achterstandsleerlingen liggen het verzuimpercentage en de meldingsfrequentie hoger. Deze trend is in 2001 ook zichtbaar in het basisonderwijs. In het voortgezet onderwijs is deze stijgende lijn alleen te

zien voor de eerste drie categorieën. Op scholen met meer dan vijftig procent achterstandsleerlingen ligt het verzuimpercentage weer lager (evenals de meldingsfrequentie). In het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs neemt de duur van het verzuim onder het personeel af, naarmate er meer achterstandsleerlingen op de school zitten. In het speciaal onderwijs is er geen duidelijk verband zichtbaar.

3.3 Nulverzuim en vervangingspercentage

Nulverzuim

Net als voor het onderwijzend personeel is ook voor het onderwijsondersteunend personeel berekend hoe groot het deel van het personeel is dat zich in 2001 in het geheel niet ziek heeft gemeld. In tabel 3.2 staan deze cijfers voor de drie onderwijssectoren weergegeven voor de jaren 1999, 2000 en 2001. Alle cijfers zijn terug te vinden in bijlage 2 tabel 3.

Tabel 3.2 Nulverzuim onderwijsondersteunend personeel, 1999-2001

	BO	SBAO/WEC	VO
1999	-	40,20	48,95
2000	-	43,88	47,21
2001	64,27	38,49	43,99

Uit tabel 3.2 blijkt dat ook bij het ondersteunend personeel het nulverzuim daalt. Ten opzichte van 2000 is het nulverzuim in het speciaal onderwijs gedaald met ruim vijf procent en in het voortgezet onderwijs met ruim drie procent. Het nulverzuim in het basisonderwijs lijkt vrij hoog te liggen, namelijk op ruim 64 procent. Dit komt overeen met de lage meldingsfrequentie en de gemiddeld lange verzuimduur. In paragraaf 3.1 is er al op gewezen dat kortdurend verzuim mogelijk slecht geregistreerd wordt, wat ook bijgedragen kan hebben aan dit hoge percentage niet-verzuimers.

Persoonskenmerken

Ook voor ondersteunend personeel geldt dat net als in voorgaande jaren het nulverzuim hoger ligt onder ouderen. Vooral in het speciaal onderwijs zijn de verschillen aanzienlijk, het nulverzuim loopt van bijna 33 procent onder de mensen jonger dan 35 tot bijna 48 procent onder de oudste categorie. De verschillen tussen de categorieën zijn het kleinst in het voortgezet onderwijs. Dit beeld komt overeen met dat onder onderwijzend personeel, met uitzondering van het basisonderwijs, waar er bij het onderwijzend personeel geen duidelijke trend zichtbaar was.

In het basisonderwijs en het speciaal onderwijs is het nulverzuim onder de mannen hoger. In het voortgezet onderwijs ligt het juist onder de vrouwen wat hoger. Net als in 2000 is het verschil tussen de seksen het grootst in het speciaal onderwijs.

Naarmate personeel een grotere aanstellingsomvang heeft, neemt het nulverzuim af. Onder het personeel dat maar weinig uren werkt, is dus een groter deel dat zich gedurende het jaar niet ziek heeft gemeld. Ook dit was in voorgaande jaren te zien en deze trend wijkt af van die bij het onderwijzend personeel, waar geen duidelijke toe- of afname te zien is.

Schoolkenmerken

Wanneer de verzuimcijfers onder ondersteunend personeel worden uitgesplitst naar een aantal schoolkenmerken, dan blijkt er allereerst een sectorspecifiek verband met de denominatie van de school te bestaan. Net zoals in de afgelopen jaren was in het speciaal onderwijs het nulverzuim het hoogst op protestants-christelijke scholen. In het voortgezet onderwijs was dit het geval op rooms-katholieke scholen. In het basisonderwijs, waar nog geen vergelijking met voorgaande jaren mogelijk is, ligt het nulverzuim in 2001 het hoogst in de categorieën 'overig bijzonder' en protestants-christelijk.

Wanneer naar de relatie met de verstedelijkingsgraad wordt gekeken, blijkt dat het nulverzuim het laagst is in de sterk verstedelijkte gebieden. Een relatief klein deel van het ondersteunend personeel heeft zich hier gedurende het jaar in het geheel niet ziek gemeld. Het nulverzuim loopt op naarmate de verstedelijking afneemt, met uitzondering van het speciaal onderwijs, waar het nulverzuim in niet-verstedelijkte gebieden lager ligt dan in verstedelijkte gebieden.

Naarmate een school groter is neemt het nulverzuim af. Dit geldt voor het basisonderwijs en het speciaal onderwijs. In het voortgezet onderwijs lijkt er geen verband te bestaan tussen het nulverzuim en de grootte van de school, wat te maken kan hebben met de wijze waarop de grootte van de school is gemeten, zoals al in hoofdstuk 2 is opgemerkt.

Ten slotte neemt het nulverzuim onder het personeel af naarmate het aantal achterstandsleerlingen op een school toeneemt. Deze trend geldt voor alledrie de sectoren, hoewel ook hier de categorie van meer dan vijftig procent achterstandsleerlingen in het voortgezet onderwijs afwijkt en een hoger nulverzuim heeft. De meldingsfrequentie ligt hier ook lager en ook in voorgaande jaren week deze categorie af.

Vervangingspercentage

Ook voor het ondersteunend personeel is het vervangingspercentage berekend. Net als bij het onderwijzend personeel worden er hier ook alleen uitsplitsingen gemaakt naar verschillende schoolkenmerken. De cijfers die hier besproken worden zijn terug te vinden in tabel 3 van bijlage 2.

In tabel 3.3 staan de vervangingspercentages voor de drie sectoren voor de jaren 1999, 2000 en 2001.

Tabel 3.3 Vervangingspercentage onderwijsondersteunend personeel, 1999-2001

	BO	SBAO/WEC	VO
1999	-	47,20	30,58
2000	-	45,10	27,62
2001	10,49	43,88	27,78

Het eerste dat opvalt in de tabel is het lage vervangingspercentage in het basisonderwijs. Ondersteunend personeel wordt maar weinig vervangen. Eerder is al opgemerkt dat kortdurende afwezigheid onder ondersteunend personeel in het basisonderwijs mogelijk minder goed geregistreerd wordt. Dit zou betekenen dat de hier gepresenteerde cijfers met name betrekking hebben op langdurige afwezigheid. Doorgaans wordt langdurige afwezigheid meer vervangen dan kortdurende afwezigheid. Het is dan ook opvallend dat het vervangingspercentage bij het ondersteunend personeel in het basisonderwijs zo laag ligt. De oorzaak hiervan is onduidelijk.

In het speciaal onderwijs zijn er veel verschillende functies binnen het ondersteunend personeel. De noodzaak tot het vervangen van bijvoorbeeld psychologen of logopedisten zal groot zijn. Het vervangingspercentage in het speciaal onderwijs ligt dan ook het hoogst. Het vervangingspercentage onder ondersteunend personeel in het voortgezet onderwijs bevindt zich in een middenpositie. Ook hier zal de noodzaak tot directe vervanging minder groot zijn dan in het speciaal onderwijs, maar het gebeurt wel meer dan in het basisonderwijs.

Vergeleken met het onderwijzend personeel ligt het vervangingspercentage onder ondersteunend personeel beduidend lager. Dit heeft ook te maken met het feit dat er voor vervanging van ondersteunend personeel een wachttijd geldt van twee maanden.

Verder valt op dat het vervangingspercentage in het speciaal onderwijs de laatste jaren is afgenomen. In het voortgezet onderwijs bevindt het vervangingspercentage zich op het niveau van 2000. De vervangingspercentages liggen beduidend lager dan die van het onderwijzend personeel.

Schoolkenmerken

Afwezigheid van ondersteunend personeel wordt het meest vervangen op rooms-katholieke scholen (speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs) en op scholen in de categorie 'overig bijzonder' (basisonderwijs en voortgezet onderwijs). Voor alledrie de sectoren geldt dat het vervangingspercentage toeneemt naarmate de verstedelijking afneemt. Verder wordt in het voortgezet onderwijs afwezigheid van ondersteunend personeel meer vervangen naarmate de school kleiner is, terwijl in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs het meest wordt vervangen op middelgrote scholen. Ten slotte neemt het vervangingspercentage ook af naarmate er meer achterstandsleerlingen op een school zitten. Dit geldt voor alledrie de sectoren.

3.4 Overig verzuim

In deze paragraaf wordt het overige verzuim onder onderwijsondersteunend personeel beschreven. Evenals bij het onderwijzend personeel worden er hier alleen uitsplitsingen gemaakt naar persoonskenmerken. Alle cijfers die hier besproken worden, zijn te vinden in tabel 4 van bijlage 1.

In tabel 3.4 staan de verzuimraten voor het overige verzuim onder het ondersteunend personeel gegeven voor de jaren 1999 tot en met 2001.

Tabel 3.4 Verzuimcijfers overig verzuim onderwijsondersteunend personeel, 1999-2001

	VZP			MF			GZD		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
BO			0,78			0,07			21,9
SBAO/WEC	2,65	2,51	2,43	0,42	0,38	0,41	21,68	21,25	23,0
VO	0,89	0,80	0,70	0,14	0,12	0,12	20,65	23,73	21,8

Het verzuimpercentage ligt het hoogst in het speciaal onderwijs. Het ligt meer dan drie keer zo hoog als in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. In het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs ligt het een stuk lager en deze cijfers zijn ongeveer gelijk aan elkaar. De meldingsfrequentie onder het ondersteunend personeel is vrij laag, in het basisonderwijs slechts 0,07. In het speciaal onderwijs ligt deze het hoogst op 0,41. De gemiddelde duur van het verlof is het langst in het speciaal onderwijs, namelijk 23 dagen. In het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs is dit bijna 22 dagen. Het verschil tussen de sectoren is hier dus niet zo groot.

Persoonskenmerken

Wanneer de cijfers worden uitgesplitst naar persoonskenmerken, dan blijkt er allereerst een duidelijk verband te bestaan met de leeftijd. Naarmate het personeel ouder is, daalt het verzuimpercentage. Ook neemt de meldingsfrequentie af, evenals de gemiddelde duur van het verlof. Vooral in de jongste twee categorieën ligt de gemiddelde duur van het verzuim hoger, doordat zwangerschapsverlof door deze mensen opgenomen kan worden. Deze trend doet zich voor in alledrie de onderwijssectoren.

Mede als gevolg van de mogelijkheid tot het opnemen van zwangerschapsverlof ligt het verzuimpercentage onder vrouwen beduidend hoger dan onder mannen. Dit gaat gepaard met een langere verzuimduur en in het speciaal onderwijs eveneens met een hogere meldingsfrequentie. Dit komt overeen met de situatie zoals deze al de afgelopen paar jaren zichtbaar was.

Het verzuimpercentage neemt af bij een toenemende aanstellingsomvang. Dit gaat gepaard met een toenemende meldingsfrequentie en een afnemende gemiddelde duur van het verlof.

Dit zal te maken hebben met het feit dat vrouwen relatief vaak een kleine aanstelling hebben.
In alledrie de sectoren komt dit voor en het komt overeen met voorgaande jaren.

LITERATUUR

- Backbier, E., E. Braam, R. Gründemann, R. Hoffius en J. Simons (2000), *Ziekteverzuim PO en VO 1998 Technisch rapport*, Den Haag: B&A Groep.
- Backbier, E., R. Gründemann, R. Hoffius en J. Simons (1999), *Verzuimcijfers PO/VO 1998*, Den Haag: B&A Groep.
- Berndsen, F.E.M en H.S. Vrielink (2002). *Arbeidsmarktbarometer voortgezet onderwijs 2001/2002. Vacatures in het derde kwartaal van 2001. Tussenrapport*. Amsterdam: Regioplan.
- Diepeveen, M., S.W. van der Ploeg (2000), *Verzuim onder personeel in het onderwijs in 1999*, Amsterdam: Regioplan.
- Voorpostel, M.B.J. en H.S. Vrielink (2002). *Arbeidsmarktbarometer primair onderwijs 2001/2002. Vacatures in het derde kwartaal van 2001. Tussenrapport*. Amsterdam: Regioplan.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

DRIE VERZUIMMATEN 1999 - 2001

Tabel B1.1 Verzuimcijfers ziekteverzuim onderwijzend personeel

Onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	VZP01	MF99	MF00	MF01	GZD99	GZD00	GZD01
BO		8,65	8,90	8,35	1,04	0,99	0,95	22,0	25,5	27,1
SBAO/WEC		9,43	9,61	9,75	1,28	1,25	1,26	21,2	21,2	24,2
VO ¹		7,36	7,92	7,84	1,39	1,48	1,51	17,4	18,4	19,0
	Leeftijd									
BO	< 35 jaar	5,58	5,45	5,08	1,17	1,15	1,13	14,9	15,4	14,9
BO	35 – 44 jaar	7,68	7,95	7,54	1,04	0,98	0,94	20,0	22,8	24,2
BO	45 - 54 jaar	9,77	10,04	9,33	1,00	0,93	0,88	25,4	30,1	33,0
BO	55 - 65 jaar	15,50	15,79	14,33	0,90	0,84	0,82	39,6	48,0	50,1
SBAO/WEC	< 35 jaar	7,30	7,28	7,08	1,53	1,49	1,50	15,1	15,2	16,0
SBAO/WEC	35 - 44 jaar	7,90	8,24	8,47	1,30	1,30	1,31	18,7	17,7	20,5
SBAO/WEC	45 - 54 jaar	10,77	10,49	10,65	1,18	1,15	1,17	25,2	25,4	27,7
SBAO/WEC	55 - 65 jaar	14,79	15,61	15,21	1,02	0,97	0,96	36,2	37,2	47,4
VO	< 35 jaar	4,85	5,27	5,37	1,72	1,84	1,95	10,4	10,5	10,0
VO	35 - 44 jaar	5,88	6,17	6,03	1,50	1,59	1,66	13,6	14,1	14,1
VO	45 - 54 jaar	7,61	8,15	7,95	1,31	1,40	1,40	19,3	20,2	21,3
VO	55 - 65 jaar	11,12	12,04	11,74	1,07	1,19	1,14	31,1	33,5	35,3
	Bapo-korting²									
BO	Geen bapo	14,86	15,19	14,43						
BO	Wel bapo	12,43	12,33	11,28						
SBAO/WEC	Geen bapo	14,38	15,12	14,85						
SBAO/WEC	Wel bapo	12,64	12,43	13,43						
VO	Geen bapo	11,69	11,57	11,67						
VO	Wel bapo	8,83	10,02	9,95						
	Geslacht									
BO	Mannen	8,38	8,74	8,14	0,91	0,84	0,78	24,6	30,2	32,4
BO	Vrouwen	8,78	8,98	8,44	1,10	1,04	1,01	21,2	24,1	25,7
SBAO/WEC	Mannen	8,06	8,47	8,47	1,12	1,09	1,08	21,1	20,4	25,9
SBAO/WEC	Vrouwen	10,42	10,41	10,57	1,37	1,35	1,35	21,2	21,6	23,5
VO	Mannen	6,73	7,28	7,18	1,24	1,34	1,34	17,8	19,2	19,9
VO	Vrouwen	8,78	9,26	9,18	1,64	1,73	1,77	16,8	17,4	17,9

1 Dit is inclusief het speciaal voortgezet onderwijs (svo).

2 De vergelijking van de verzuimpercentages van personeel dat wel en niet gebruik maakt van de bapo-regeling, is alleen gedaan voor personeel van 52 jaar en ouder, aangezien dit de leeftijdsgroep is die gebruik kan maken van de bapo-regeling

Onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	VZP01	MF99	MF00	MF01	GZD99	GZD00	GZD01
	Functie									
BO	Directieleden	7,94	7,64	7,13	0,80	0,73	0,63	26,8	32,1	36,3
BO	Leerkrachten	8,75	9,07	8,51	1,07	1,01	0,98	21,7	25,0	26,5
SBAO/WEC	Directieleden	7,81	8,25	8,43	0,75	0,72	0,62	25,0	29,0	37,6
SBAO/WEC	Leerkrachten	9,60	9,75	9,87	1,33	1,30	1,31	21,0	20,8	23,7
VO	Directieleden	5,69	5,73	5,33	0,59	0,61	0,62	28,9	32,5	32,3
VO	Leerkrachten	7,48	8,06	8,00	1,43	1,53	1,55	17,1	18,1	18,7
	Aanstellings- omvang									
BO	< 0.5 wtf	8,04	8,46	8,11	0,76	0,75	0,75	22,0	25,5	27,4
BO	0.5 - 0.87 wtf	9,45	9,58	8,85	1,09	1,03	1,00	20,9	23,2	25,3
BO	> 0.87 wtf	7,94	8,20	7,66	1,10	1,04	0,99	18,6	21,5	21,6
SBAO/WEC	< 0.5 wtf	10,28	8,98	10,03	1,06	1,00	1,04	21,2	20,9	25,5
SBAO/WEC	0.5 - 0.87 wtf	10,61	10,85	11,03	1,36	1,34	1,36	20,3	20,0	22,3
SBAO/WEC	> 0.87 wtf	8,24	8,70	8,57	1,28	1,25	1,25	16,8	17,1	19,4
VO	< 0.5 wtf	10,64	11,18	10,41	1,30	1,36	1,36	19,1	21,5	20,6
VO	0.5 - 0.87 wtf	8,61	9,24	8,97	1,52	1,61	1,64	16,3	17,1	17,4
VO	> 0.87 wtf	6,19	6,57	6,56	1,32	1,43	1,45	14,6	15,0	15,6
	Denominatie									
BO	Openbaar	9,87	10,26	9,35	1,22	1,13	1,10	21,7	25,3	26,5
BO	Rooms Katholiek	7,67	7,94	7,58	0,95	0,90	0,86	22,0	25,7	28,6
BO	Prot. Christelijk	7,90	8,00	7,73	0,91	0,88	0,85	22,5	25,1	26,5
BO	Overig bijzonder	10,02	10,20	9,61	1,17	1,11	1,07	22,6	26,2	26,1
SBAO/WEC	Openbaar	10,34	10,24	10,86	1,56	1,46	1,42	20,0	21,6	23,1
SBAO/WEC	Rooms Katholiek	8,09	8,72	9,08	1,15	1,13	1,17	20,3	21,4	24,6
SBAO/WEC	Prot. Christelijk	9,04	9,50	9,56	1,08	1,03	1,05	21,1	23,9	28,6
SBAO/WEC	Overig bijzonder	10,33	10,07	9,65	1,31	1,36	1,34	23,1	19,2	22,7
VO	Openbaar	7,72	8,42	8,53	1,76	1,79	1,78	15,6	16,4	17,2
VO	Rooms Katholiek	6,94	7,27	7,16	0,98	1,15	1,15	22,8	21,4	22,7
VO	Prot. Christelijk	6,92	7,58	7,29	1,30	1,41	1,53	17,1	18,0	18,5
VO	Overig bijzonder	7,92	8,32	8,30	1,46	1,50	1,52	16,3	19,7	19,0
	Verstede- lijkingsgraad									
BO	Sterk verstedelijkt	11,14	11,51	10,90	1,44	1,35	1,34	21,7	24,7	25,7
BO	Verstedelijkt	8,62	8,87	8,22	1,02	0,96	0,92	22,8	26,2	27,7
BO	Niet verstedelijkt	7,52	7,74	7,33	0,89	0,86	0,82	21,2	25,1	27,3
SBAO/WEC	Sterk verstedelijkt	10,65	10,50	11,15	1,59	1,55	1,58	18,8	17,9	20,6
SBAO/WEC	Verstedelijkt	9,14	9,47	9,24	1,18	1,16	1,14	22,4	22,8	25,9
SBAO/WEC	Niet verstedelijkt	8,73	8,88	9,48	1,19	1,13	1,19	21,5	22,2	25,5

Onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	VZP01	MF99	MF00	MF01	GZD99	GZD00	GZD01
VO	Sterk verstedelijkt	7,42	8,44	8,26	1,65	1,68	1,65	14,3	17,1	17,1
VO	Verstedelijkt	7,25	7,77	7,74	1,31	1,45	1,50	18,3	18,8	19,3
VO	Niet verstedelijkt	7,75	7,78	7,69	1,33	1,33	1,33	19,0	19,4	20,7
Schoolgrootte										
BO	Klein	8,45	8,68	8,19	0,91	0,86	0,81	23,1	27,2	28,6
BO	Middelgroot	8,34	8,59	8,05	0,99	0,93	0,88	22,1	26,2	28,5
BO	Groot	9,01	9,25	8,58	1,19	1,11	1,05	21,4	24,1	26,0
SBAO/WEC	Klein	9,58	9,75	11,27	1,06	0,98	0,93	24,8	25,1	34,2
SBAO/WEC	Middelgroot	9,30	9,54	10,51	1,30	1,14	1,16	19,8	22,6	28,7
SBAO/WEC	Groot	9,43	9,63	9,41	1,39	1,33	1,32	20,3	20,4	22,4
VO	Klein	7,58	7,63	7,78	1,28	1,40	1,44	17,3	18,1	18,6
VO	Middelgroot	7,17	7,96	7,37	1,42	1,43	1,39	17,3	18,2	19,6
VO	Groot	7,38	7,98	8,07	1,41	1,54	1,58	17,4	18,6	18,8
Achterstands- leerlingen										
BO	drempel	7,86	8,07	7,55	0,96	0,91	0,87	21,5	24,8	26,7
BO	>= 50% 1.00-IIIn	8,60	9,12	8,32	1,00	0,96	0,93	22,3	26,8	28,0
BO	> 50% gewicht-IIIn	9,55	9,47	9,37	1,11	1,05	1,01	23,8	26,1	28,3
BO	>= 70% 1.90-IIIn	12,10	12,51	12,16	1,68	1,52	1,50	21,0	24,2	25,2
SBAO/WEC	< 5% CUMI-IIIn	9,20	8,82	8,45	1,08	1,00	1,09	22,9	24,9	24,3
SBAO/WEC	5 - 25% CUMI-IIIn	8,87	9,38	9,37	1,22	1,21	1,19	21,2	22,3	25,1
SBAO/WEC	25 - 50% CUMI-IIIn	10,68	10,06	10,43	1,51	1,43	1,48	21,2	17,8	22,0
SBAO/WEC	>= 50% CUMI-IIIn	12,04	11,97	14,13	1,86	1,76	1,74	18,1	16,7	23,6
VO	< 5% CUMI-IIIn	6,82	7,19	7,22	1,26	1,34	1,39	17,8	18,7	19,0
VO	5 - 25% CUMI-IIIn	7,64	8,40	8,28	1,46	1,59	1,58	17,4	18,0	19,2
VO	25 - 50% CUMI-IIIn	8,44	8,92	8,84	1,66	1,85	1,82	16,5	18,0	17,9
VO	>= 50% CUMI-IIIn	10,17	10,70	9,94	1,81	1,65	1,66	14,4	20,3	19,3

Tabel B1.2 Verzuimcijfers overig verzuim onderwijzend personeel

Onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	VZP01	MF99	MF00	MF01	GZD99	GZD00	GZD01
BO		2,36	2,20	2,17	1,05	0,98	0,92	8,9	9,4	9,9
SBAO/WEC		2,33	2,07	2,10	0,67	0,59	0,55	14,5	15,7	17,1
VO ¹		1,95	1,95	1,66	0,39	0,33	0,37	22,9	29,4	23,3
Leeftijd										
BO	< 35 jaar	5,04	4,79	4,72	1,17	1,12	1,08	16,6	17,5	17,8
BO	35 – 44 jaar	2,30	2,19	2,13	0,97	0,90	0,83	10,0	11,2	12,2
BO	45 – 54 jaar	1,00	0,92	0,89	1,10	1,00	0,92	3,5	3,7	4,0
BO	55 – 65 jaar	0,87	0,80	0,79	0,88	0,81	0,76	4,1	3,5	3,8
SBAO/WEC	< 35 jaar	5,00	4,50	4,88	0,89	0,78	0,76	21,8	23,5	25,3
SBAO/WEC	35 – 44 jaar	2,46	2,37	2,16	0,65	0,57	0,54	18,9	21,8	23,4
SBAO/WEC	45 – 54 jaar	0,92	0,71	0,70	0,62	0,53	0,49	5,1	6,4	6,8
SBAO/WEC	55 – 65 jaar	0,96	0,77	0,96	0,41	0,40	0,37	6,5	3,8	6,9
VO	< 35 jaar	3,23	3,12	2,87	0,46	0,39	0,44	27,2	33,9	27,2
VO	35 – 44 jaar	2,29	2,24	1,91	0,41	0,35	0,40	28,5	38,5	30,7
VO	45 – 54 jaar	1,66	1,68	1,34	0,40	0,34	0,37	19,4	24,1	18,6
VO	55 – 65 jaar	1,08	1,15	1,07	0,30	0,25	0,25	16,0	21,5	17,4
Geslacht										
BO	Mannen	1,22	1,15	1,09	1,31	1,20	1,07	4,4	4,8	4,7
BO	Vrouwen	2,91	2,69	2,62	0,96	0,90	0,87	11,2	11,5	12,0
SBAO/WEC	Mannen	1,06	0,96	0,97	0,62	0,57	0,52	7,5	9,1	10,7
SBAO/WEC	Vrouwen	3,26	2,84	2,83	0,70	0,59	0,57	18,2	19,5	20,4
VO	Mannen	1,51	1,52	1,28	0,41	0,34	0,37	18,7	23,6	18,5
VO	Vrouwen	2,93	2,96	2,56	0,37	0,32	0,35	30,9	39,5	31,3
Functie										
BO	Directieleden	1,42	1,34	1,17	1,68	1,41	1,21	4,0	4,6	5,1
BO	Leerkrachten	2,49	2,32	2,30	0,99	0,94	0,89	9,8	10,1	10,5
SBAO/WEC	Directieleden	0,87	0,78	1,00	0,42	0,42	0,37	7,1	4,5	9,0
SBAO/WEC	Leerkrachten	2,49	2,20	2,21	0,69	0,60	0,57	14,9	16,4	17,6
VO	Directieleden	1,20	1,25	1,08	0,25	0,24	0,24	16,8	15,3	15,6
VO	Leerkrachten	2,00	1,99	1,70	0,40	0,34	0,37	23,1	29,9	23,6
Aanstellings- omvang										
BO	< 0.5 wtf	4,59	4,18	4,19	0,47	0,49	0,50	22,5	23,5	23,5
BO	0.5 - 0.87 wtf	3,23	2,87	2,66	0,90	0,87	0,85	13,3	13,0	12,9
BO	> 0.87 wtf	1,65	1,60	1,57	1,35	1,23	1,13	4,6	5,1	5,3
SBAO/WEC	< 0.5 wtf	3,70	3,95	3,70	0,38	0,34	0,34	29,1	27,8	30,6
SBAO/WEC	0.5 - 0.87 wtf	3,50	2,99	3,06	0,63	0,54	0,54	21,9	24,1	24,7
SBAO/WEC	> 0.87 wtf	1,69	1,46	1,42	0,77	0,68	0,62	7,5	8,3	8,8

1 Inclusief svo.

Onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	VZP01	MF99	MF00	MF01	GZD99	GZD00	GZD01
VO	< 0.5 wtf	2,28	2,70	2,47	0,22	0,21	0,20	30,5	40,1	38,5
VO	0.5 - 0.87 wtf	2,57	2,60	2,21	0,34	0,31	0,32	31,5	39,6	32,6
VO	> 0.87 wtf	1,64	1,59	1,35	0,46	0,37	0,42	17,0	20,2	15,8
Denominatie										
BO	Openbaar	2,14	2,04	2,04	0,98	0,90	0,85	9,3	9,5	10,7
BO	Rooms Katholiek	2,44	2,30	2,18	1,16	1,10	1,03	7,8	9,0	9,0
BO	Prot. Christelijk	2,44	2,23	2,26	1,05	0,98	0,92	9,2	9,1	9,7
BO	Overig bijzonder	2,74	2,43	2,39	0,94	0,83	0,71	11,2	11,6	12,2
SBAO/WEC	Openbaar	2,23	2,03	1,93	0,68	0,58	0,50	16,0	18,8	19,4
SBAO/WEC	Rooms Katholiek	2,49	2,04	2,18	0,79	0,69	0,70	12,9	13,3	15,0
SBAO/WEC	Prot. Christelijk	2,41	2,32	2,40	0,64	0,58	0,54	14,2	12,6	17,8
SBAO/WEC	Overig bijzonder	2,21	1,98	1,98	0,54	0,48	0,45	15,7	18,8	18,1
VO	Openbaar	1,95	2,07	1,79	0,35	0,29	0,31	28,5	35,4	26,7
VO	Rooms Katholiek	2,06	2,09	1,72	0,50	0,42	0,43	19,4	27,2	25,7
VO	Prot. Christelijk	1,79	1,64	1,42	0,39	0,31	0,41	20,6	26,2	16,8
VO	Overig bijzonder	2,01	2,00	1,71	0,34	0,33	0,33	24,4	28,8	24,8
Verstedelijgingsgraad										
BO	Sterk verstedelijkt	2,10	1,97	1,84	0,46	0,41	0,38	17,7	19,5	20,1
BO	Verstedelijkt	2,42	2,26	2,28	1,05	0,96	0,90	8,9	9,7	10,4
BO	Niet verstedelijkt	2,40	2,25	2,18	1,31	1,25	1,18	7,5	7,6	7,9
SBAO/WEC	Sterk verstedelijkt	1,95	1,56	1,76	0,42	0,34	0,29	18,3	23,9	25,0
SBAO/WEC	Verstedelijkt	2,43	2,18	2,23	0,72	0,65	0,61	14,2	14,9	16,5
SBAO/WEC	Niet verstedelijkt	2,52	2,40	2,15	0,84	0,72	0,70	13,0	13,0	14,7
VO	Sterk verstedelijkt	1,80	1,67	1,55	0,22	0,15	0,18	42,3	61,0	43,6
VO	Verstedelijkt	2,01	2,02	1,68	0,42	0,36	0,41	21,5	27,6	21,0
VO	Niet verstedelijkt	1,92	2,03	1,76	0,54	0,48	0,45	16,2	19,7	20,7
Schoolgrootte										
BO	Klein	2,36	2,21	2,18	1,32	1,24	1,18	7,1	7,4	7,4
BO	Middelgroot	2,35	2,18	2,11	1,04	0,96	0,95	9,1	9,6	9,2
BO	Groot	2,36	2,22	2,20	0,87	0,82	0,80	10,6	11,0	11,8
SBAO/WEC	Klein	1,95	2,89	2,42	0,64	0,61	0,46	13,0	16,2	24,4
SBAO/WEC	Middelgroot	2,32	2,05	1,86	0,69	0,61	0,56	13,5	13,8	15,2
SBAO/WEC	Groot	2,53	1,99	2,13	0,67	0,57	0,56	15,8	16,4	16,9
VO	Klein	1,88	1,83	1,61	0,40	0,27	0,28	20,7	33,9	27,6
VO	Middelgroot	2,16	2,13	1,89	0,44	0,36	0,34	22,7	30,8	28,8
VO	Groot	1,85	1,89	1,58	0,37	0,34	0,40	24,0	27,6	20,3

Onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	VZP01	MF99	MF00	MF01	GZD99	GZD00	GZD01
	Achterstands- leerlingen									
BO	drempel	2,48	2,32	2,30	1,21	1,14	1,06	8,4	8,6	8,9
BO	>= 50% 1.00-Iln	2,43	2,29	2,25	1,07	0,99	0,93	8,7	9,4	10,2
BO	> 50% gewicht-Iln	1,96	1,88	1,84	0,80	0,71	0,66	9,2	10,7	12,1
BO	>= 70% 1.90-Iln	2,07	1,71	1,57	0,36	0,30	0,25	20,8	24,3	25,6
SBAO/WEC	< 5% CUMI-Iln	2,34	2,32	2,39	0,88	0,80	0,71	12,2	11,7	13,6
SBAO/WEC	5 - 25% CUMI-Iln	2,55	2,28	2,24	0,73	0,64	0,62	14,2	15,5	17,0
SBAO/WEC	25 - 50% CUMI-Iln	1,92	1,54	1,69	0,36	0,35	0,31	20,3	22,5	22,9
SBAO/WEC	>= 50% CUMI-Iln	1,43	1,21	1,30	0,25	0,17	0,18	26,5	35,4	32,4
VO	< 5% CUMI-Iln	2,08	2,00	1,70	0,42	0,37	0,41	22,3	28,7	21,6
VO	5 - 25% CUMI-Iln	1,83	1,97	1,68	0,41	0,34	0,36	21,4	27,3	24,6
VO	25 - 50% CUMI-Iln	1,75	1,76	1,68	0,19	0,14	0,17	43,5	54,7	37,7
VO	>= 50% CUMI-Iln	1,87	1,35	0,93	0,19	0,11	0,22	36,2	65,3	24,8

Tabel B1.3 Verzuimcijfers ziekteverzuim onderwijsondersteunend personeel

Onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	VZP01	MF99	MF00	MF01	GZD99	GZD00	GZD01
BO ¹		-	-	8,52	-	-	0,64	-	-	31,0
SBAO/WEC		9,98	9,90	10,24	1,29	1,28	1,35	19,8	20,8	20,8
VO ²		8,71	8,58	8,85	1,06	1,13	1,19	22,9	23,4	23,9
	Leeftijd									
BO	< 35 jaar	-	-	8,00	-	-	0,99	-	-	20,4
BO	35 – 44 jaar	-	-	8,35	-	-	0,67	-	-	25,5
BO	45 – 54 jaar	-	-	8,61	-	-	0,51	-	-	39,0
BO	55 - 65 jaar	-	-	9,97	-	-	0,28	-	-	88,2
SBAO/WEC	< 35 jaar	8,75	8,38	9,16	1,71	1,68	1,77	15,7	15,0	15,7
SBAO/WEC	35 - 44 jaar	10,09	10,16	10,47	1,39	1,37	1,40	17,4	17,8	20,1
SBAO/WEC	45 – 54 jaar	10,54	10,64	10,64	0,96	1,02	1,09	26,0	26,2	25,2
SBAO/WEC	55 - 65 jaar	12,62	11,93	12,04	0,83	0,82	0,88	33,3	42,7	34,2
VO	< 35 jaar	5,48	5,68	6,33	1,32	1,39	1,55	13,7	13,1	13,3
VO	35 - 44 jaar	7,44	7,31	7,69	1,22	1,27	1,36	17,5	18,3	17,7
VO	45 - 54 jaar	8,71	8,64	8,86	0,99	1,06	1,09	24,7	24,6	26,4
VO	55 - 65 jaar	12,57	12,26	11,90	0,84	0,90	0,93	37,2	39,9	40,1
	Geslacht									
BO	Mannen	-	-	8,13	-	-	0,69	-	-	30,5
BO	Vrouwen	-	-	8,72	-	-	0,62	-	-	31,2
SBAO/WEC	Mannen	10,80	10,98	10,82	1,11	1,21	1,19	24,2	24,4	23,5
SBAO/WEC	Vrouwen	9,75	9,60	10,09	1,34	1,30	1,38	18,9	20,1	20,2
VO	Mannen	8,04	7,79	8,31	1,06	1,14	1,20	22,8	21,8	23,0
VO	Vrouwen	9,56	9,59	9,50	1,06	1,11	1,17	22,9	24,7	24,8
	Aanstellings- omvang									
BO	< 0.5 wtf	-	-	6,28	-	-	0,25	-	-	37,7
BO	0.5 – 0.87 wtf	-	-	9,15	-	-	0,83	-	-	24,5
BO	> 0.87 wtf	-	-	8,47	-	-	0,94	-	-	22,4
SBAO/WEC	< 0.5 wtf	9,04	8,70	8,41	0,86	0,87	0,92	21,2	22,0	22,0
SBAO/WEC	0.5 - 0.87 wtf	9,86	9,34	9,91	1,35	1,35	1,44	18,3	17,1	17,2
SBAO/WEC	> 0.87 wtf	9,89	10,11	10,69	1,72	1,72	1,71	15,4	15,1	17,1
VO	< 0.5 wtf	9,75	9,49	9,79	0,75	0,82	0,83	26,3	25,9	26,1
VO	0.5 - 0.87 wtf	9,29	8,72	8,90	1,14	1,19	1,26	18,9	18,1	20,0
VO	> 0.87 wtf	7,42	7,63	7,89	1,16	1,22	1,30	17,7	18,6	19,2

1 Over de jaren 1999 en 2000 zijn geen kengetallen voor ondersteunend personeel in het basisonderwijs berekend.

2 Inclusief svo.

Onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	VZP01	MF99	MF00	MF01	GZD99	GZD00	GZD01
	Denominatie									
BO	Openbaar	-	-	11,71	-	-	1,17	-	-	25,6
BO	Rooms Katholiek	-	-	8,50	-	-	0,50	-	-	39,4
BO	Prot. Christelijk	-	-	5,42	-	-	0,39	-	-	31,3
BO	Overig bijzonder	-	-	6,20	-	-	0,45	-	-	33,2
SBAO/WEC	Openbaar	11,75	11,84	11,99	1,58	1,52	1,54	20,1	22,4	22,0
SBAO/WEC	Rooms Katholiek	9,15	9,15	9,50	1,19	1,20	1,28	21,0	19,5	20,6
SBAO/WEC	Prot. Christelijk	9,20	8,38	8,83	0,92	0,99	1,08	22,0	23,2	20,8
SBAO/WEC	Overig bijzonder	9,77	9,77	10,28	1,38	1,33	1,42	17,6	19,2	19,8
VO	Openbaar	9,07	8,74	9,05	1,44	1,42	1,48	19,2	19,3	19,5
VO	Rooms Katholiek	9,06	9,09	9,22	0,81	0,92	0,91	29,1	30,5	31,1
VO	Prot. Christelijk	7,41	7,74	8,10	0,90	0,96	1,08	23,5	23,6	26,0
VO	Overig bijzonder	9,28	8,83	9,02	1,09	1,15	1,23	22,7	23,7	23,0
	Verstede- lijgingsgraad									
BO	Sterk verstedelijkt	-	-	9,66	-	-	1,14	-	-	22,7
BO	Verstedelijkt	-	-	8,81	-	-	0,60	-	-	32,6
BO	Niet verstedelijkt	-	-	6,04	-	-	0,28	-	-	52,1
SBAO/WEC	Sterk verstedelijkt	12,24	11,86	11,06	1,80	1,65	1,68	17,4	21,1	18,8
SBAO/WEC	Verstedelijkt	9,23	9,12	10,18	1,12	1,17	1,24	21,7	20,2	21,7
SBAO/WEC	Niet verstedelijkt	9,04	9,29	9,29	1,15	1,13	1,25	19,4	22,0	21,3
VO	Sterk verstedelijkt	9,03	9,45	10,12	1,37	1,46	1,45	20,0	18,8	21,1
VO	Verstedelijkt	8,74	8,59	8,62	0,99	1,08	1,14	23,9	25,0	24,7
VO	Niet verstedelijkt	8,09	7,16	7,74	0,96	0,85	0,98	23,6	25,7	26,4
	Schoolgrootte									
BO	Klein	-	-	7,32	-	-	0,46	-	-	33,6
BO	Middelgroot	-	-	8,41	-	-	0,58	-	-	34,5
BO	Groot	-	-	9,18	-	-	0,79	-	-	28,2
SBAO/WEC	Klein	7,96	8,64	9,52	0,74	0,94	0,83	26,7	22,1	27,1
SBAO/WEC	Middelgroot	9,65	9,24	9,90	1,02	1,02	1,11	22,5	27,0	21,9
SBAO/WEC	Groot	10,30	10,24	10,39	1,48	1,43	1,48	18,6	19,0	20,1
VO	Klein	8,53	8,56	9,37	1,02	1,12	1,18	23,0	23,3	24,1
VO	Middelgroot	8,48	8,67	8,65	1,06	1,11	1,22	22,0	23,8	23,1
VO	Groot	9,07	8,53	8,62	1,10	1,14	1,17	23,4	23,1	24,0
	Achterstands- leerlingen									
BO	drempel	-	-	7,25	-	-	0,42	-	-	37,0
BO	>= 50% 1.00-lln	-	-	8,84	-	-	0,62	-	-	34,1
BO	> 50% gewicht-lln	-	-	9,57	-	-	0,90	-	-	28,2
BO	>= 70% 1.90-lln	-	-	9,95	-	-	1,28	-	-	20,9

Onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	VZP01	MF99	MF00	MF01	GZD99	GZD00	GZD01
SBAO/WEC	< 5% CUMI-IIn	8,92	7,66	8,38	0,91	0,88	1,02	23,2	21,6	20,6
SBAO/WEC	5 - 25% CUMI-IIn	9,45	9,71	10,14	1,24	1,27	1,32	19,8	21,8	21,4
SBAO/WEC	25 - 50% CUMI-IIn	11,71	11,86	11,64	1,75	1,56	1,62	18,6	19,7	19,3
SBAO/WEC	>= 50% CUMI-IIn	13,61	11,23	11,79	1,94	1,78	1,84	17,0	16,3	19,3
VO	< 5% CUMI-IIn	7,70	7,90	8,28	0,94	0,96	1,05	23,0	24,1	24,9
VO	5 - 25% CUMI-IIn	9,42	8,92	9,29	1,13	1,23	1,27	23,3	23,0	23,4
VO	25 - 50% CUMI-IIn	11,42	11,17	10,43	1,41	1,60	1,62	20,6	23,6	22,9
VO	>= 50% CUMI-IIn	10,73	9,11	8,86	1,48	1,40	1,36	20,8	18,6	21,1

Tabel B1.4 Verzuimcijfers overig verzuim onderwijsondersteunend personeel

onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	VZP01	MF99	MF00	MF01	GZD99	GZD00	GZD01
BO ¹		-	-	0,78	-	-	0,07	-	-	21,9
SBAO/WEC		2,65	2,51	2,43	0,42	0,38	0,41	21,7	21,3	23,0
VO ²		0,89	0,80	0,70	0,14	0,12	0,12	20,7	23,7	21,8
	Leeftijd									
BO	< 35 jaar	-	-	1,96	-	-	0,17	-	-	33,9
BO	35 – 44 jaar	-	-	0,57	-	-	0,06	-	-	21,5
BO	45 – 54 jaar	-	-	0,32	-	-	0,05	-	-	3,8
BO	55 - 65 jaar	-	-	0,19	-	-	0,01	-	-	3,6
SBAO/WEC	< 35 jaar	4,81	4,65	4,59	0,74	0,70	0,70	26,3	25,5	26,6
SBAO/WEC	35 - 44 jaar	2,60	2,63	2,44	0,41	0,40	0,42	23,8	23,1	29,5
SBAO/WEC	45 – 54 jaar	0,68	0,69	0,62	0,21	0,18	0,24	6,4	8,4	7,1
SBAO/WEC	55 - 65 jaar	0,42	0,44	0,30	0,12	0,12	0,14	5,4	7,5	3,7
VO	< 35 jaar	2,96	2,54	2,21	0,26	0,22	0,22	39,3	50,2	40,4
VO	35 - 44 jaar	1,17	0,98	0,79	0,17	0,14	0,14	25,6	30,0	27,5
VO	45 - 54 jaar	0,36	0,34	0,38	0,12	0,10	0,10	6,7	6,9	9,1
VO	55 - 65 jaar	0,29	0,37	0,29	0,08	0,07	0,07	15,7	6,6	10,1
	Geslacht									
BO	Mannen		-	0,29	-	-	0,06	-	-	7,7
BO	Vrouwen		-	1,03	-	-	0,08	-	-	25,6
SBAO/WEC	Mannen	0,75	0,75	0,52	0,18	0,17	0,17	11,2	15,1	10,5
SBAO/WEC	Vrouwen	3,17	3,00	2,93	0,47	0,43	0,46	22,6	21,8	24,0
VO	Mannen	0,47	0,44	0,40	0,17	0,12	0,13	9,2	11,3	11,4
VO	Vrouwen	1,43	1,27	1,08	0,12	0,11	0,11	34,1	35,1	32,6
	Aanstellings- omvang									
BO	< 0.5 wtf	-	-	0,96	-	-	0,05	-	-	26,8
BO	0.5 – 0.87 wtf	-	-	0,89	-	-	0,09	-	-	22,6
BO	> 0.87 wtf	-	-	0,63	-	-	0,08	-	-	14,3
SBAO/WEC	< 0.5 wtf	3,25	2,34	3,09	0,20	0,17	0,19	35,6	30,1	41,0
SBAO/WEC	0.5 - 0.87 wtf	3,19	3,09	2,86	0,47	0,44	0,42	23,5	23,5	27,4
SBAO/WEC	> 0.87 wtf	1,58	1,92	1,53	0,62	0,55	0,62	7,5	11,0	7,9
VO	< 0.5 wtf	1,35	1,14	1,28	0,09	0,07	0,07	33,2	33,1	46,5
VO	0.5 - 0.87 wtf	1,18	1,12	0,92	0,13	0,12	0,11	29,2	33,1	25,3
VO	> 0.87 wtf	0,59	0,51	0,44	0,19	0,14	0,16	8,1	10,5	10,5

1 Over de jaren 1999 en 2000 zijn geen kengetallen voor ondersteunend personeel in het basisonderwijs berekend.

2 Inclusief svo.

onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	VZP01	MF99	MF00	MF01	GZD99	GZD00	GZD01
	Denominatie									
BO	Openbaar	-	-	0,91	-	-	0,12	-	-	17,7
BO	Rooms Katholiek	-	-	0,59	-	-	0,04	-	-	22,7
BO	Prot. Christelijk	-	-	0,81	-	-	0,07	-	-	23,8
BO	Overig bijzonder	-	-	0,94	-	-	0,07	-	-	31,7
SBAO/WEC	Openbaar	2,74	2,79	2,41	0,41	0,39	0,36	24,1	26,9	26,7
SBAO/WEC	Rooms Katholiek	2,77	2,34	2,55	0,47	0,45	0,50	21,1	17,7	21,1
SBAO/WEC	Prot. Christelijk	2,68	2,49	2,22	0,32	0,26	0,26	22,8	26,2	28,8
SBAO/WEC	Overig bijzonder	2,44	2,44	2,44	0,43	0,38	0,45	19,9	17,8	20,6
VO	Openbaar	0,83	0,74	0,67	0,16	0,14	0,13	18,0	19,5	22,1
VO	Rooms Katholiek	0,89	0,68	0,79	0,14	0,12	0,13	21,7	20,4	23,8
VO	Prot. Christelijk	1,09	1,04	0,66	0,16	0,12	0,14	17,2	27,4	18,9
VO	Overig bijzonder	0,75	0,73	0,70	0,10	0,08	0,08	31,0	32,2	23,4
	Verstede- lijgingsgraad									
BO	Sterk verstedelijkt	-	-	0,93	-	-	0,12	-	-	17,5
BO	Verstedelijkt	-	-	0,71	-	-	0,06	-	-	24,0
BO	Niet verstedelijkt	-	-	0,71	-	-	0,05	-	-	25,4
SBAO/WEC	Sterk verstedelijkt	2,79	2,43	2,33	0,33	0,30	0,24	28,5	29,3	38,5
SBAO/WEC	Verstedelijkt	2,57	2,51	2,38	0,42	0,38	0,42	21,2	19,5	21,8
SBAO/WEC	Niet verstedelijkt	2,66	2,63	2,71	0,53	0,49	0,60	17,7	18,6	17,3
VO	Sterk verstedelijkt	0,69	0,69	0,59	0,10	0,07	0,06	25,8	34,6	42,8
VO	Verstedelijkt	0,89	0,79	0,71	0,15	0,14	0,14	18,5	21,2	18,2
VO	Niet verstedelijkt	1,17	1,05	0,88	0,15	0,13	0,12	24,6	26,9	24,4
	Schoolgrootte									
BO	Klein	-	-	0,54	-	-	0,05	-	-	20,2
BO	Middelgroot	-	-	0,68	-	-	0,07	-	-	18,5
BO	Groot	-	-	0,97	-	-	0,09	-	-	24,3
SBAO/WEC	Klein	2,03	1,36	1,52	0,20	0,21	0,17	26,3	22,8	26,8
SBAO/WEC	Middelgroot	2,26	2,43	2,11	0,29	0,27	0,25	21,6	27,5	30,4
SBAO/WEC	Groot	2,80	2,65	2,56	0,50	0,45	0,48	21,3	19,7	21,3
VO	Klein	0,98	0,78	0,76	0,14	0,15	0,12	21,0	17,0	20,8
VO	Middelgroot	0,91	0,86	0,63	0,16	0,11	0,12	18,1	29,6	20,7
VO	Groot	0,78	0,78	0,72	0,13	0,10	0,12	22,9	27,0	23,1
	Achterstands- leerlingen									
BO	drempel	-	-	0,69	-	-	0,06	-	-	26,2
BO	>= 50% 1.00-lln	-	-	0,68	-	-	0,09	-	-	17,0
BO	> 50% gewicht-lln	-	-	0,80	-	-	0,07	-	-	21,0
BO	>= 70% 1.90-lln	-	-	1,20	-	-	0,11	-	-	22,7

onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	VZP99	VZP00	VZP01	MF99	MF00	MF01	GZD99	GZD00	GZD01
SBAO/WEC	< 5% CUMI-IIn	2,76	2,48	2,46	0,50	0,42	0,39	17,5	18,1	22,2
SBAO/WEC	5 – 25% CUMI-IIn	2,67	2,71	2,57	0,45	0,43	0,49	21,5	20,3	20,4
SBAO/WEC	25 - 50% CUMI-IIn	2,50	2,22	2,30	0,28	0,26	0,24	27,4	26,9	38,5
SBAO/WEC	>= 50% CUMI-IIn	2,52	1,71	1,46	0,20	0,13	0,08	39,0	48,0	60,4
VO	< 5% CUMI-IIn	0,97	0,83	0,74	0,14	0,12	0,13	21,8	21,9	20,0
VO	5 - 25% CUMI-IIn	0,81	0,80	0,72	0,15	0,13	0,12	17,8	24,1	21,8
VO	25 - 50% CUMI-IIn	0,71	0,68	0,49	0,10	0,07	0,07	27,9	37,5	50,4
VO	>= 50% CUMI-IIn	0,96	0,64	0,47	0,11	0,03	0,10	29,1	38,6	14,5

BIJLAGE 2

NULVERZUIM EN VERVANGINGSPERCENTAGE 1999 – 2001

Tabel B2.1 Nulverzuim en vervangingspercentage ziekteverzuim onderwijzend personeel

Onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	NZ99	NZ00	NZ01	VVP99	VVP00	VVP01
BO		45,71	47,30	48,69	69,33	64,48	62,48
SBAO/WEC		39,91	43,41	40,21	60,17	57,92	55,47
VO ¹		45,49	42,90	41,29	60,97	58,31	58,97
Leeftijd							
BO	< 35 jaar	46,27	47,23	47,31	62,83	56,65	55,55
BO	35 – 44 jaar	45,28	47,44	49,11	64,70	59,39	58,06
BO	45 - 54 jaar	46,02	47,54	49,66	71,68	66,40	64,44
BO	55 - 65 jaar	44,30	46,05	47,62	77,04	73,53	68,80
SBAO/WEC	< 35 jaar	37,28	42,16	37,67	52,77	52,03	53,41
SBAO/WEC	35 - 44 jaar	40,01	42,83	39,55	57,61	53,45	51,07
SBAO/WEC	45 - 54 jaar	40,96	44,35	41,49	63,63	61,68	56,80
SBAO/WEC	55 - 65 jaar	41,81	44,46	42,78	64,05	61,66	60,23
VO	< 35 jaar	45,29	42,46	39,23	46,73	44,42	43,81
VO	35 - 44 jaar	44,40	42,50	39,51	55,37	51,36	50,19
VO	45 - 54 jaar	45,52	43,03	42,12	62,64	59,85	60,23
VO	55 - 65 jaar	47,24	43,51	43,30	67,99	66,06	68,22
Geslacht							
BO	Mannen	49,88	51,49	53,85	72,09	67,75	67,06
BO	Vrouwen	43,69	45,38	46,53	68,05	63,02	60,63
SBAO/WEC	Mannen	43,93	47,12	44,42	60,52	57,56	55,50
SBAO/WEC	Vrouwen	37,00	40,84	37,49	59,97	58,13	55,45
VO	Mannen	47,93	45,30	43,79	60,35	58,25	58,57
VO	Vrouwen	40,01	37,80	36,25	62,05	58,43	59,61
Functie							
BO	Directieleden	52,54	55,60	59,62	77,49	73,46	71,01
BO	Leerkrachten	44,74	46,19	47,26	68,28	63,47	61,55
SBAO/WEC	Directieleden	53,45	56,50	56,10	61,96	58,64	59,56
SBAO/WEC	Leerkrachten	38,50	42,11	38,69	60,02	57,86	55,14
VO	Directieleden	63,03	62,51	62,30	53,90	50,78	49,96
VO	Leerkrachten	44,23	41,60	39,92	61,36	58,67	59,37

1 Inclusief s.v.o.

Onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	NZ99	NZ00	NZ01	VVP99	VVP00	VVP01
	Aanstellings- omvang						
BO	< 0.5 wtf	55,52	55,51	55,41	60,61	56,49	56,40
BO	0.5 - 0.87 wtf	44,56	46,16	47,82	67,45	62,25	60,19
BO	> 0.87 wtf	44,91	46,78	48,18	69,74	65,39	63,46
SBAO/WEC	< 0.5 wtf	45,62	50,27	46,54	57,58	49,46	44,16
SBAO/WEC	0.5 - 0.87 wtf	37,83	41,33	37,70	57,11	56,30	53,06
SBAO/WEC	> 0.87 wtf	40,13	43,74	40,66	60,92	58,65	57,05
VO	< 0.5 wtf	46,49	45,05	44,24	60,27	58,47	57,74
VO	0.5 - 0.87 wtf	42,48	39,64	37,84	59,40	57,68	59,46
VO	> 0.87 wtf	46,64	44,22	42,68	59,73	56,95	57,14
	Denominatie						
BO	Openbaar	40,98	42,87	44,22	65,82	61,05	59,75
BO	Rooms Katholiek	48,42	50,00	51,24	73,78	68,24	66,00
BO	Prot. Christelijk	49,54	50,76	52,24	69,27	65,30	62,77
BO	Overig bijzonder	41,92	43,26	44,76	70,49	64,95	61,24
SBAO/WEC	Openbaar	33,42	37,14	36,49	55,60	54,86	50,99
SBAO/WEC	Rooms Katholiek	41,71	45,95	41,01	63,99	59,67	59,74
SBAO/WEC	Prot. Christelijk	45,06	47,42	45,29	61,90	56,59	54,99
SBAO/WEC	Overig bijzonder	40,37	43,75	39,40	59,92	59,98	55,60
VO	Openbaar	34,74	33,77	32,57	59,41	56,21	56,33
VO	Rooms Katholiek	55,24	51,99	50,57	67,05	65,17	67,68
VO	Prot. Christelijk	49,28	45,97	41,16	59,90	55,69	54,90
VO	Overig bijzonder	43,50	41,92	42,19	57,50	57,66	58,02
	Verstede- lijgingsgraad						
BO	Sterk verstedelijkt	35,85	37,81	38,92	50,80	47,90	44,97
BO	Verstedelijkt	45,46	47,24	48,68	72,93	66,61	64,34
BO	Niet verstedelijkt	50,66	51,75	53,30	77,38	72,97	72,08
SBAO/WEC	Sterk verstedelijkt	33,01	36,40	33,45	47,99	48,14	46,99
SBAO/WEC	Verstedelijkt	42,25	45,63	42,70	63,42	60,86	57,11
SBAO/WEC	Niet verstedelijkt	41,81	46,08	41,36	68,85	63,83	63,32
VO	Sterk verstedelijkt	40,48	38,64	39,16	55,82	53,11	53,89
VO	Verstedelijkt	47,37	43,75	41,73	62,61	59,78	60,33
VO	Niet verstedelijkt	44,45	45,46	42,50	61,32	60,25	60,89
	Schoolgrootte						
BO	Klein	49,57	51,20	53,22	77,86	73,55	72,70
BO	Middelgroot	47,36	48,68	50,89	72,50	67,62	67,56
BO	Groot	42,00	44,08	45,89	61,99	57,50	56,43
SBAO/WEC	Klein	44,24	49,44	47,53	67,05	67,50	62,56
SBAO/WEC	Middelgroot	39,69	44,71	42,79	59,23	60,22	58,99
SBAO/WEC	Groot	37,87	42,35	38,86	57,21	56,15	53,71

Onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	NZ99	NZ00	NZ01	VVP99	VVP00	VVP01
VO	Klein	46,85	47,53	41,34	58,55	56,55	58,54
VO	Middelgroot	45,40	40,39	45,00	64,61	56,69	61,15
VO	Groot	44,99	42,09	39,59	59,79	59,67	58,21
Achterstands- leerlingen							
BO	drempel	48,18	49,49	50,91	75,81	70,36	68,63
BO	>= 50% 1.00-Iln	46,15	47,86	49,12	72,79	67,71	64,70
BO	> 50% gewicht-Iln	43,81	45,27	46,77	63,50	58,67	57,12
BO	>= 70% 1.90-Iln	32,23	34,62	35,36	42,49	39,17	38,08
SBAO/WEC	< 5% CUMI-Iln	44,56	47,65	44,57	71,81	69,63	64,62
SBAO/WEC	5 - 25% CUMI-Iln	41,31	44,79	41,35	62,74	60,16	58,00
SBAO/WEC	25 - 50% CUMI-Iln	34,45	40,58	36,70	50,39	49,40	45,12
SBAO/WEC	>= 50% CUMI-Iln	27,81	30,77	29,26	39,63	42,58	47,10
VO	< 5% CUMI-Iln	49,54	47,19	44,12	62,25	59,51	60,65
VO	5 - 25% CUMI-Iln	42,15	39,50	38,95	61,59	58,73	58,80
VO	25 - 50% CUMI-Iln	36,84	33,63	33,60	57,55	53,58	54,72
VO	>= 50% CUMI-Iln	39,82	40,10	42,67	48,38	51,83	50,78
Duur verzuim^{2 3}							
BO	1 dag				87,13	80,62	78,14
BO	2 dagen				77,89	68,38	60,55
BO	3 dagen				61,72	49,09	43,74
BO	4 - 7 dagen				45,12	36,85	34,27
BO	8 - 30 dagen				42,54	36,39	32,67
BO	31 - 90 dagen				54,21	45,08	44,60
BO	91 - 365 dagen				75,08	66,31	64,73
BO	> 365 dagen				77,63	78,91	77,54
SBAO/WEC	1 dag				50,42	54,18	35,73
SBAO/WEC	2 dagen				39,35	38,54	26,73
SBAO/WEC	3 dagen				28,21	20,94	20,83
SBAO/WEC	4 - 7 dagen				24,06	19,37	16,79
SBAO/WEC	8 - 30 dagen				27,72	26,85	21,61
SBAO/WEC	31 - 90 dagen				45,20	40,26	38,51
SBAO/WEC	91 - 365 dagen				68,60	63,03	61,34
SBAO/WEC	> 365 dagen				76,43	77,36	75,25

2 Uitschieters in de duur van de vervanging zorgen met name bij kortdurende afwezigheid (tot een week) voor een overschatting van de vervangingspercentages.

3 Omdat 2000 een schrikkeljaar was zijn de laatste twee categorieën voor 2000 91 – 366 dagen en > 366 dagen.

Onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	NZ99	NZ00	NZ01	VVP99	VVP00	VVP01
VO	1 dag				-	-	-
VO	2 dagen				-	-	-
VO	3 dagen				-	-	-
VO	4 - 7 dagen				4,82	2,86	2,76
VO	8 - 30 dagen				16,79	18,35	16,77
VO	31 - 90 dagen				56,04	50,11	44,19
VO	91 - 365 dagen				81,56	74,73	75,42
VO	> 365 dagen				69,99	77,15	83,19

Tabel B2.2 Vervangingspercentage overig verzuim onderwijzend personeel

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VVP99	VVP00	VVP01
BO		79,22	74,47	71,74
SBAO/WEC		69,96	69,09	65,42
VO ¹		54,97	54,35	49,69
Leeftijd				
BO	< 35 jaar	83,28	77,93	73,43
BO	35 – 44 jaar	74,40	70,75	70,35
BO	45 - 54 jaar	73,91	69,25	67,99
BO	55 - 65 jaar	80,76	72,20	70,05
SBAO/WEC	< 35 jaar	76,86	74,23	68,97
SBAO/WEC	35 - 44 jaar	67,50	67,96	64,29
SBAO/WEC	45 - 54 jaar	50,22	56,35	60,43
SBAO/WEC	55 – 65 jaar	76,06	52,13	45,74
VO	< 35 jaar	65,63	65,28	58,90
VO	35 - 44 jaar	56,87	54,53	50,26
VO	45 - 54 jaar	50,26	51,27	45,05
VO	55 - 65 jaar	39,53	38,70	40,58
Geslacht				
BO	Mannen	77,18	73,98	73,41
BO	Vrouwen	79,63	74,56	71,46
SBAO/WEC	Mannen	58,37	62,11	58,66
SBAO/WEC	Vrouwen	72,61	70,68	66,89
VO	Mannen	49,12	47,49	44,09
VO	Vrouwen	61,76	62,16	55,62
Functie				
BO	Directieleden	76,04	73,05	72,01
BO	Leerkrachten	79,48	74,57	71,72
SBAO/WEC	Directieleden	57,90	53,25	54,19
SBAO/WEC	Leerkrachten	70,39	69,63	65,90
VO	Directieleden	45,12	39,52	34,78
VO	Leerkrachten	55,39	54,96	50,30
Aanstellings- omvang				
BO	< 0.5 wtf	78,30	71,79	69,31
BO	0.5 - 0.87 wtf	78,12	73,11	69,90
BO	> 0.87 wtf	79,59	76,38	73,84
SBAO/WEC	< 0.5 wtf	73,64	72,28	62,37
SBAO/WEC	0.5 - 0.87 wtf	68,32	67,99	63,67
SBAO/WEC	> 0.87 wtf	70,33	69,32	69,11

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VVP99	VVP00	VVP01
VO	< 0.5 wtf	62,60	55,73	52,37
VO	0.5 - 0.87 wtf	58,57	57,29	53,09
VO	> 0.87 wtf	51,53	52,21	47,35
Denominatie				
BO	Openbaar	78,85	73,71	70,04
BO	Rooms Katholiek	82,54	78,49	74,02
BO	Prot. Christelijk	77,47	71,90	72,51
BO	Overig bijzonder	73,46	69,21	66,21
SBAO/WEC	Openbaar	71,52	71,88	61,77
SBAO/WEC	Rooms Katholiek	73,32	70,87	76,60
SBAO/WEC	Prot. Christelijk	72,73	67,03	59,99
SBAO/WEC	Overig bijzonder	62,64	66,13	59,11
VO	Openbaar	55,65	55,21	49,28
VO	Rooms Katholiek	57,38	60,63	57,89
VO	Prot. Christelijk	49,52	45,97	40,18
VO	Overig bijzonder	56,79	54,35	49,78
Verstedelij- lijingsgraad				
BO	Sterk verstedelijkt	65,76	58,10	56,80
BO	Verstedelijkt	80,84	76,40	72,05
BO	Niet verstedelijkt	82,82	78,79	77,25
SBAO/WEC	Sterk verstedelijkt	59,77	60,57	57,87
SBAO/WEC	Verstedelijkt	70,14	67,71	64,82
SBAO/WEC	Niet verstedelijkt	79,13	79,69	75,09
VO	Sterk verstedelijkt	58,28	58,14	52,02
VO	Verstedelijkt	54,45	53,90	49,24
VO	Niet verstedelijkt	52,94	51,72	48,58
Schoolgrootte				
BO	Klein	81,52	77,56	76,43
BO	Middelgroot	81,71	76,55	72,38
BO	Groot	75,92	71,28	69,75
SBAO/WEC	Klein	72,50	85,42	61,40
SBAO/WEC	Middelgroot	74,49	65,56	70,02
SBAO/WEC	Groot	66,77	67,99	64,93
VO	Klein	58,93	58,54	51,84
VO	Middelgroot	53,17	51,24	52,05
VO	Groot	54,62	54,98	47,74

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VVP99	VVP00	VVP01
	Achterstands- leerlingen			
BO	Drempel	82,00	78,31	74,69
BO	>= 50% 1.00-Iln	81,94	74,96	72,55
BO	> 50% gewicht-Iln	73,80	66,62	66,08
BO	>= 70% 1.90-Iln	56,19	53,26	49,52
SBAO/WEC	< 5% CUMI-Iln	78,93	74,13	66,70
SBAO/WEC	5 – 25% CUMI-Iln	69,92	72,02	68,83
SBAO/WEC	25 - 50% CUMI-Iln	62,49	50,83	55,09
SBAO/WEC	>= 50% CUMI-Iln	54,39	58,70	44,16
VO	< 5% CUMI-Iln	54,76	54,82	51,12
VO	5 – 25% CUMI-Iln	54,16	52,06	47,75
VO	25 - 50% CUMI-Iln	62,72	63,14	52,57
VO	>= 50% CUMI-Iln	51,62	55,97	37,74
	Duur verzuim^{2 3}			
BO	1 dag	92,05	88,86	86,47
BO	2 dagen	92,62	85,01	82,83
BO	3 dagen	86,40	79,64	70,05
BO	4 - 7 dagen	73,56	65,98	63,91
BO	8 - 30 dagen	71,92	61,22	59,45
BO	31 - 90 dagen	82,32	74,49	71,51
BO	91 – 365 dagen	84,56	76,85	73,22
BO	> 365 dagen	42,41	56,70	49,45
SBAO/WEC	1 dag	77,84	65,14	62,98
SBAO/WEC	2 dagen	74,83	66,02	66,47
SBAO/WEC	3 dagen	57,45	48,56	54,92
SBAO/WEC	4 - 7 dagen	46,27	37,74	54,87
SBAO/WEC	8 - 30 dagen	65,52	58,47	58,42
SBAO/WEC	31 - 90 dagen	77,98	67,40	66,08
SBAO/WEC	91 – 365 dagen	76,28	73,59	68,43
SBAO/WEC	> 365 dagen	37,30	60,05	51,45
VO	1 dag	9,72	6,67	3,55
VO	2 dagen	7,46	26,20	3,23
VO	3 dagen	25,02	2,93	0,84
VO	4 - 7 dagen	22,67	6,52	20,78
VO	8 - 30 dagen	54,20	44,51	39,36
VO	31 - 90 dagen	70,39	71,53	66,83
VO	91 - 365 dagen	68,16	66,10	59,62
VO	> 365 dagen	33,09	41,51	34,19

2 Uitschieters in de duur van de vervanging zorgen met name bij kortdurende afwezigheid (tot een week) voor een overschatting van de vervangingspercentages.

3 Omdat 2000 een schrikkeljaar was zijn de laatste twee categorieën voor 2000 91 – 366 dagen en > 366 dagen.

Tabel B2.3 Nulverzuim en vervangingspercentage ziekteverzuim onderwijsondersteunend personeel

Onderwijs-soort	Achtergrond-kenmerk	NZ99	NZ00	NZ01	VVP99	VVP00	VVP01
BO ¹		-	-	64,27	-	-	10,49
SBAO/WEC		40,20	43,88	38,49	47,20	45,10	43,88
VO ²		48,95	47,21	43,99	30,58	27,62	27,78
Leeftijd							
BO	< 35 jaar	-	-	60,21	-	-	12,86
BO	35 – 44 jaar	-	-	62,81	-	-	7,34
BO	45 – 54 jaar	-	-	65,90	-	-	10,24
BO	55 - 65 jaar	-	-	73,27	-	-	15,37
SBAO/WEC	< 35 jaar	34,53	39,77	32,60	49,29	46,81	45,41
SBAO/WEC	35 - 44 jaar	38,49	41,67	38,04	44,89	42,06	41,50
SBAO/WEC	45 – 54 jaar	46,28	47,83	42,53	46,06	43,19	43,05
SBAO/WEC	55 - 65 jaar	48,92	52,05	47,77	50,26	53,16	47,76
VO	< 35 jaar	49,65	47,30	42,17	23,23	17,34	16,48
VO	35 – 44 jaar	48,01	46,23	42,41	23,13	20,05	22,33
VO	45 – 54 jaar	49,45	47,24	44,69	32,00	27,61	27,90
VO	55 – 65 jaar	48,65	48,42	45,78	36,57	37,19	35,88
Geslacht							
BO	Mannen	-	-	65,13	-	-	3,93
BO	Vrouwen	-	-	63,83	-	-	13,58
SBAO/WEC	Mannen	44,34	45,83	43,19	36,50	38,55	37,10
SBAO/WEC	Vrouwen	39,04	43,34	37,26	50,50	47,20	45,78
VO	Mannen	49,33	47,95	43,64	29,20	26,90	25,70
VO	Vrouwen	48,46	46,28	44,41	32,07	28,37	30,01
Aanstellings-omvang							
BO	< 0.5 wtf	-	-	78,72	-	-	33,99
BO	0.5 - 0.87 wtf	-	-	62,90	-	-	9,60
BO	> 0.87 wtf	-	-	59,81	-	-	5,40
SBAO/WEC	< 0.5 wtf	51,77	55,64	48,68	45,20	45,03	42,42
SBAO/WEC	0.5 - 0.87 wtf	40,27	43,81	38,55	47,47	45,11	43,97
SBAO/WEC	> 0.87 wtf	34,12	38,18	33,26	45,79	44,66	43,06
VO	< 0.5 wtf	55,22	53,21	51,61	27,62	23,85	25,35
VO	0.5 - 0.87 wtf	47,98	46,97	43,68	32,35	26,36	28,05
VO	> 0.87 wtf	48,44	46,36	42,88	28,40	27,29	26,98

1 Over de jaren 1999 en 2000 zijn geen kengetallen voor ondersteunend personeel in het basisonderwijs berekend.

2 Inclusief svo.

Onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	NZ99	NZ00	NZ01	VVP99	VVP00	VVP01
Denominatie							
BO	Openbaar	-	-	48,19	-	-	5,70
BO	Rooms Katholiek	-	-	67,29	-	-	13,78
BO	Prot. Christelijk	-	-	76,03	-	-	14,59
BO	Overig bijzonder	-	-	76,32	-	-	15,91
SBAO/WEC	Openbaar	32,67	33,55	32,41	43,15	41,21	43,02
SBAO/WEC	Rooms Katholiek	40,85	46,39	40,43	52,12	50,06	48,29
SBAO/WEC	Prot. Christelijk	49,57	51,64	44,49	45,94	40,85	42,16
SBAO/WEC	Overig bijzonder	40,87	46,20	38,43	47,15	46,66	41,45
VO	Openbaar	39,01	37,80	34,77	26,81	27,23	26,52
VO	Rooms Katholiek	55,15	53,73	51,20	33,88	30,60	30,39
VO	Prot. Christelijk	53,96	51,06	46,10	29,13	23,73	23,82
VO	Overig bijzonder	48,87	48,54	45,73	32,93	28,97	30,29
Verstede- lijgingsgraad							
BO	Sterk verstedelijkt	-	-	54,56	-	-	3,17
BO	Verstedelijkt	-	-	65,85	-	-	11,23
BO	Niet verstedelijkt	-	-	76,34	-	-	27,03
SBAO/WEC	Sterk verstedelijkt	32,58	34,79	32,83	40,89	38,37	36,58
SBAO/WEC	Verstedelijkt	43,47	47,41	40,97	49,14	46,13	45,33
SBAO/WEC	Niet verstedelijkt	41,34	47,15	38,95	53,28	54,83	51,35
VO	Sterk verstedelijkt	43,19	40,91	39,89	23,03	19,63	22,79
VO	Verstedelijkt	50,59	48,03	44,74	33,37	29,47	28,69
VO	Niet verstedelijkt	50,28	53,74	47,49	29,86	34,75	34,26
Schoolgrootte							
BO	Klein	-	-	70,99	-	-	12,08
BO	Middelgroot	-	-	65,60	-	-	12,60
BO	Groot	-	-	60,20	-	-	8,76
SBAO/WEC	Klein	55,74	54,89	52,39	38,55	44,82	38,77
SBAO/WEC	Middelgroot	46,55	48,72	44,32	50,34	42,38	46,13
SBAO/WEC	Groot	37,00	41,27	36,06	47,42	45,90	43,77
VO	Klein	50,74	48,94	43,60	31,07	31,24	30,31
VO	Middelgroot	49,29	45,29	43,43	29,52	24,18	28,17
VO	Groot	46,86	45,86	44,56	30,90	27,42	25,68
Achterstands- leerlingen							
BO	< 5% CUMI-IIIn	-	-	71,48	-	-	17,96
BO	5 - 25% CUMI-IIIn	-	-	63,91	-	-	9,37
BO	25 - 50% CUMI-IIIn	-	-	58,12	-	-	4,58
BO	>= 50% CUMI-IIIn	-	-	53,86	-	-	5,35

Onderwijs- soort	Achtergrond- kenmerk	NZ99	NZ00	NZ01	VVP99	VVP00	VVP01
SBAO/WEC	< 5% CUMI-IIn	50,18	54,26	45,99	54,67	47,10	49,63
SBAO/WEC	5 - 25% CUMI-IIn	40,42	44,45	38,68	50,41	50,29	47,43
SBAO/WEC	25 - 50% CUMI-IIn	33,57	37,93	34,43	38,02	36,86	34,40
SBAO/WEC	>= 50% CUMI-IIn	29,07	32,70	30,51	32,72	28,41	31,55
VO	< 5% CUMI-IIn	53,86	51,48	46,64	31,90	30,96	29,52
VO	5 - 25% CUMI-IIn	44,94	43,99	41,59	30,41	25,90	27,22
VO	25 - 50% CUMI-IIn	35,77	34,56	35,21	27,65	25,29	26,83
VO	>= 50% CUMI-IIn	45,50	49,21	50,60	23,22	10,67	13,21

Tabel B2.4 Vervangingspercentage overig verzuim onderwijsondersteunend personeel

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VVP99	VVP00	VVP01
BO ¹		-	-	18,60
SBAO/WEC		77,59	72,28	66,41
VO ²		43,88	35,77	29,74
Leeftijd				
BO	< 35 jaar	-	-	21,04
BO	35 – 44 jaar	-	-	13,69
BO	45 – 54 jaar	-	-	10,96
BO	55 - 65 jaar	-	-	16,55
SBAO/WEC	< 35 jaar	79,33	72,87	67,25
SBAO/WEC	35 - 44 jaar	78,05	75,14	69,24
SBAO/WEC	45 – 54 jaar	58,52	55,44	43,40
SBAO/WEC	55 - 65 jaar	61,02	61,04	56,96
VO	< 35 jaar	50,25	44,87	36,51
VO	35 - 44 jaar	48,57	33,37	28,90
VO	45 - 54 jaar	18,01	15,58	18,54
VO	55 - 65 jaar	18,53	26,38	15,97
Geslacht				
BO	Mannen	-	-	4,51
BO	Vrouwen	-	-	19,63
SBAO/WEC	Mannen	61,13	69,86	45,72
SBAO/WEC	Vrouwen	78,50	72,42	67,12
VO	Mannen	25,46	23,46	19,54
VO	Vrouwen	50,36	40,13	33,46
Aanstellings- omvang				
BO	< 0.5 wtf	-	-	29,17
BO	0.5 - 0.87 wtf	-	-	14,92
BO	> 0.87 wtf	-	-	12,70
SBAO/WEC	< 0.5 wtf	75,86	64,47	68,70
SBAO/WEC	0.5 - 0.87 wtf	81,87	69,46	63,48
SBAO/WEC	> 0.87 wtf	72,10	83,91	67,26
VO	< 0.5 wtf	48,20	34,74	35,64
VO	0.5 - 0.87 wtf	47,69	39,87	28,70
VO	> 0.87 wtf	36,78	26,95	21,21

1 Over de jaren 1999 en 2000 zijn geen kengetallen voor ondersteunend personeel in het basisonderwijs berekend.

2 Inclusief svo.

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VVP99	VVP00	VVP01
Denominatie				
BO	Openbaar	-	-	16,32
BO	Rooms Katholiek	-	-	16,71
BO	Prot. Christelijk	-	-	20,83
BO	Overig bijzonder	-	-	24,25
SBAO/WEC	Openbaar	75,98	67,88	66,50
SBAO/WEC	Rooms Katholiek	85,53	77,44	66,90
SBAO/WEC	Prot. Christelijk	66,49	65,52	61,42
SBAO/WEC	Overig bijzonder	76,24	75,56	68,11
VO	Openbaar	49,40	35,32	26,79
VO	Rooms Katholiek	47,08	40,04	44,49
VO	Prot. Christelijk	35,91	33,71	14,93
VO	Overig bijzonder	44,98	35,94	30,64
Verstede- lijgingsgraad				
BO	Sterk verstedelijkt	-	-	14,11
BO	Verstedelijkt	-	-	15,96
BO	Niet verstedelijkt	-	-	34,84
SBAO/WEC	Sterk verstedelijkt	68,60	61,00	51,84
SBAO/WEC	Verstedelijkt	79,43	74,20	69,82
SBAO/WEC	Niet verstedelijkt	85,43	82,20	74,89
VO	Sterk verstedelijkt	44,42	37,54	17,16
VO	Verstedelijkt	43,57	34,61	34,08
VO	Niet verstedelijkt	44,46	37,79	26,96
Schoolgrootte				
BO	Klein	-	-	23,18
BO	Middelgroot	-	-	16,30
BO	Groot	-	-	18,39
SBAO/WEC	Klein	71,12	67,90	68,47
SBAO/WEC	Middelgroot	78,08	71,37	70,38
SBAO/WEC	Groot	78,07	72,75	65,48
VO	Klein	43,37	43,47	26,14
VO	Middelgroot	41,51	29,16	34,07
VO	Groot	46,83	35,29	29,78
Achterstands- leerlingen				
BO	< 5% CUMI-IIIn	-	-	25,75
BO	5 - 25% CUMI-IIIn	-	-	18,24
BO	25 - 50% CUMI-IIIn	-	-	13,69
BO	>= 50% CUMI-IIIn	-	-	13,36

Onderwijssoort	Achtergrond- kenmerk	VVP99	VVP00	VVP01
SBAO/WEC	< 5% CUMI-IIn	84,65	65,77	66,75
SBAO/WEC	5 - 25% CUMI-IIn	80,08	77,93	69,51
SBAO/WEC	25 - 50% CUMI-IIn	74,64	67,93	59,64
SBAO/WEC	>= 50% CUMI-IIn	36,49	33,48	42,37
VO	< 5% CUMI-IIn	45,68	42,40	33,30
VO	5 - 25% CUMI-IIn	42,67	30,00	24,35
VO	25 - 50% CUMI-IIn	47,33	14,62	45,19
VO	>= 50% CUMI-IIn	20,17	39,71	2,96

BIJLAGE 3

GEGEVENS VAN CASO

De levering van de gegevens door CASO komt overeen met de levering over 1999 en 2000. Er zijn geanonimiseerde gegevens over de gehele populatie geleverd. Hierdoor zijn de geleverde bestanden niet meer tot individuele personen, scholen of besturen herleidbaar. Naar CASO zijn bestanden gestuurd met de brinnummers van alle scholen in Nederland en een aantal achtergrondkenmerken van die scholen, die later nodig waren voor het onderzoek. Voor deze scholen heeft CASO de benodigde gegevens opgezocht. De achtergrondkenmerken van de scholen werden bij de levering van de bestanden weer mee teruggestuurd. CASO leverde vier bestanden met de volgende variabelen:

Bestand 1

1. Stamnummer (versleuteld)
2. Werkgevernummer (versleuteld)
3. Dienstverhoudingnummer
4. Subdienstverhoudingnummer
5. Geboortejaar
6. Geslacht
 - man
 - vrouw
7. Datum ingang dienstverhouding
8. Datum einde dienstverhouding
9. Functiegroep
 - directiepersoneel
 - leraren
 - onderwijsondersteunend personeel
10. Maximum schaal
11. Salarisschaal
12. Salarisnummer
13. Aard dienstverband
 - geen dienstverband
 - vast dienstverband
 - tijdelijk
 - arbeidscontractant
14. Instellingsnummer (versleuteld)
15. Schooltype (*achtergrondkenmerk*)
16. Denominatie (*achtergrondkenmerk*)

17. Stedelijkheid (*achtergrondkenmerk*)
18. Achterstandsleerlingen BO (*achtergrondkenmerk*)
19. Achterstandsleerlingen SO (*achtergrondkenmerk*)
20. Achterstandsleerlingen VO (*achtergrondkenmerk*)
21. Bapo-korting uitgedrukt in werktijdfactor

Bestand 2

1. Stamnummer (versleuteld)
2. Werkgevernummer (versleuteld)
3. Dienstverhoudingnummer
4. Subdienstverhoudingnummer
5. Datum ingang soort formatie
6. Datum einde soort formatie
7. Soort formatie
 - tijdelijk
 - regulier
 - korttijdelijk
8. Werktijdfactor

Bestand 3

1. Stamnummer (versleuteld)
2. Werkgevernummer (versleuteld)
3. Dienstverhoudingnummer
4. Subdienstverhoudingnummer
5. Datum ingang afwezigheid
6. Reden afwezigheid
 - ziekteverlof
 - kort buitengewoon verlof, imperatief
 - kort buitengewoon verlof, nascholing (niet vervangbaar)
 - kort buitengewoon verlof, facultatief
 - lang buitengewoon verlof, persoonlijk belang
 - lang buitengewoon verlof, mede in het algemeen belang
 - lang buitengewoon verlof, overwegend in het algemeen belang
 - lang buitengewoon verlof, politieke functie
 - verlof in verband met overleg en advieswerkzaamheden
 - zwangerschaps- en bevallingsverlof
 - ouderschapsverlof
 - schorsing

- kort buitengewoon verlof (gedeeltelijk vervangbaar)
 - kort buitengewoon verlof, nascholing (volledig vervangbaar)
 - PLATO
 - LINGUA
 - cursus omscholing techniek
 - cursus omscholing verzorging
 - calamiteitenverlof
 - omscholingscursus algemene natuurwetenschappen
 - omscholingscursus culturele en kunstzinnige vorming
 - omscholingscursus filosofie
 - omscholingscursus informatica
 - diversen
7. Datum einde afwezigheid
 8. Omvang afwezigheid uitgedrukt in de werktijdfactor
 9. Uren onbezoldigd verlof uitgedrukt in de werktijdfactor

Bestand 4

1. Stamnummer vervanger (versleuteld)
2. Werkgevernummer afwezige (versleuteld)
3. Dienstverhoudingnummer vervanger
4. Subdienstverhoudingnummer vervanger
5. Datum ingang vervanging
6. Datum einde vervanging
7. Stamnummer afwezige (versleuteld)
8. Dienstverhoudingnummer afwezige
9. Subdienstverhoudingnummer afwezige
10. Reden vervanging
 - ziekteverlof
 - kort buitengewoon verlof, imperatief
 - kort buitengewoon verlof, nascholing (niet vervangbaar)
 - kort buitengewoon verlof, facultatief
 - lang buitengewoon verlof, persoonlijk belang
 - lang buitengewoon verlof, mede in het algemeen belang
 - lang buitengewoon verlof, overwegend in het algemeen belang
 - lang buitengewoon verlof, politieke functie
 - verlof in verband met overleg en advieswerkzaamheden
 - zwangerschaps- en bevallingsverlof
 - ouderschapsverlof

- schorsing
- kort buitengewoon verlof (gedeeltelijk vervangbaar)
- kort buitengewoon verlof, nascholing (volledig vervangbaar)
- PLATO
- LINGUA
- cursus omscholing techniek
- cursus omscholing verzorging
- calamiteitenverlof
- omscholingscursus algemene natuurwetenschappen
- omscholingscursus culturele en kunstzinnige vorming
- omscholingscursus filosofie
- omscholingscursus informatica
- diversen

BIJLAGE 4

DEFINITIES VAN DE VERZUIMMATEN, ACHTERGRONDKENMERKEN

Bij de berekening van de drie verzuimmaten is, net als voorgaande jaren, aangesloten bij de “standaard voor verzuimregistratie” die in 1996 door de Projectgroep Uniformering Verzuimgrootheden is opgesteld¹. In deze bijlage worden respectievelijk de interpretatie, definitie en berekening van de verschillende verzuimmaten gegeven. Daarnaast wordt ingegaan op de berekening van het nulverzuim en het vervangingspercentage. Uiteindelijk wordt kort ingegaan op de achtergrondvariabelen die in de analyses zijn gebruikt.

De berekeningen zijn uitgevoerd op de aanstellingsuren die geen vervanging betroffen. Van personen die naast de dienstverhouding die zij reeds hadden een collega vervingen, zijn dus alleen de uren die betrekking hadden op de reeds bestaande dienstverhouding meegenomen. De vervangingsuren zijn niet meegeteld in de berekeningen. Daarnaast zijn de berekeningen uitgevoerd per sector en apart voor het onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel². De bestanden die we van CASO hebben gekregen, hebben verschillende niveaus. Voor de analyses moeten echter verschillende koppelingen tussen de bestanden gemaakt worden. Daarom zijn allereerst de formaties (bestand 2) aan de dienstverhoudingen gekoppeld (bestand 1). Het formatieniveau is het laagste niveau binnen een dienstverhouding. Het formatieniveau is daarom het uitgangspunt geweest bij de verschillende analyses.

Verzuimpercentage (VZP)

Het verzuimpercentage geeft aan welk deel van de werktijd in 2001 verloren is gegaan wegens verzuim van werknemers. Het geeft een aanwijzing van de omvang van het verzuim in relatie tot de arbeidscapaciteit.

De definitie van het verzuimpercentage is als volgt:

$$\text{Verzuimpercentage}^3 = \frac{\text{het totaal aantal verzuimde dagen in 2001}}{\text{het totaal aantal beschikbare dagen in 2001}} * 100$$

Voor de berekening van het verzuimpercentage worden eerst de verzuimgevallen aan de

1 Projectgroep Uniformering Verzuimgrootheden (1996). *Berekening van ziekteverzuim. Standaard voor verzuimregistratie*. Amsterdam: WCC.

2 In een aantal bestanden zaten een paar arbeidscontractanten. Deze zijn niet meegenomen in de berekeningen. Daarnaast zijn alle formaties met een werktijdfactor van .0001 uit de bestanden verwijderd, aangezien dit waarschijnlijk om functies als overblijfmoeiers en dergelijke gaat.

3 Bij de berekening van het verzuimpercentage voor het ziekte- en overig verzuim, is de noemer hetzelfde. Het ziekteverzuimpercentage en het verzuimpercentage voor overige verzuimgevallen tellen op tot een totaal verzuimpercentage.

formaties gekoppeld. Het resulterende bestand bevat dus alle formaties met binnen de desbetreffende formatie alle bijbehorende verzuimgevallen. Vervolgens is per verzuimgeval het aantal verzuimde dagen berekend⁴. Dit is vermenigvuldigd met de omvang van het verzuim, met als resultaat het aantal verzuimde dagen in 2001. Op dezelfde manier is voor alle formaties de duur van de formatie in 2001 berekend en vermenigvuldigd met de werktijdfactor, zodat het aantal beschikbare dagen in 2001 bekend werd. Vervolgens wordt de omvang van het verzuim opgesplitst in ziekte- en overig verzuim. Het resulterende bestand wordt weer ‘teruggeaggregeerd’ naar formatieniveau. Voor de variabelen die betrekking hebben op de omvang van het verzuim, wordt dus per formatie de som berekend. Dit bestand is gebruikt om het totaal aantal verzuimde en beschikbare dagen te berekenen, ook uitgesplitst naar de verschillende achtergrondkenmerken en apart voor het ziekte- en overig verzuim. Deze cijfers zijn op elkaar gedeeld en vermenigvuldigd met 100 om tot een (vuil) verzuimpercentage te komen.

Bovendien is er ook nog een verzuimpercentage berekend, waarbij verzuimgevallen die langer dan een jaar doorlopen afgekapt zijn. De berekeningen daarvoor zijn in principe hetzelfde, met die uitzondering dat personeel dat langer dan een jaar ziek is, vanaf het moment dat ze een jaar ziek zijn, behandeld wordt alsof ze niet meer in dienst zijn⁵. Hierbij moet in het achterhoofd worden gehouden dat er als het ware ‘nieuwe’ formaties gecreëerd worden zodra een langdurend verzuimgeval na een jaar beëindigd wordt (en dit geldt dus ook voor de bijbehorende formatie). De ‘terugaggregatie’ naar het formatieniveau resulteert dan in meer formaties dan bij de berekening van het gewone verzuimpercentage. Hierdoor zal dit gecorrigeerde verzuimpercentage per definitie lager uitvallen dan het gewone verzuimpercentage.

Meldingsfrequentie (MF)

De meldingsfrequentie wil zeggen het gemiddeld aantal meldingen per werknemer in 2001. De meldingsfrequentie geeft inzicht in de mate waarin meldingen van verzuim binnen een groep werknemers voorkomen.

De definitie van de meldingsfrequentie is als volgt:

$$\text{Meldingsfrequentie}^6 = \frac{\text{het totaal aantal meldingen in 2001}}{\text{het gemiddeld aantal formaties in 2001}}$$

Ook voor de meldingsfrequentie wordt een koppeling gemaakt tussen de verzuimgevallen en de formaties, maar hier wordt eerst een selectie gemaakt van de verzuimgevallen die in

⁴ Het aantal verzuimde dagen wordt, net als het aantal dagen binnen een formatie, gewoon op 365 dagen per jaar berekend. Er wordt dus niet apart rekening gehouden met de weekends.

⁵ Bij personeel waarvan de beëindigingsdatum onbekend is, wordt de beëindigingsdatum op 1/1/2002 gezet.

⁶ Net als bij het verzuimpercentage geldt ook voor de meldingsfrequentie dat de meldingsfrequenties voor het ziekte- en overige verzuim optellen tot een totaalmaat.

2001 zijn aangevangen. Het resulterende bestand bevat dus alle formaties met daarbij alle verzuimgevallen die in 2001 aangevangen zijn. Op elkaar aansluitende verzuimgevallen met dezelfde reden van afwezigheid binnen een subdienstverhouding worden tot één verzuimgeval teruggebracht⁷. Daarna wordt van alle verzuimgevallen aangegeven dat het om een nieuwe melding gaat. Het gemiddeld aantal formaties is berekend door per formatie aan te geven hoe lang deze formatie in 2001 actief is geweest. Dit aantal dagen wordt gedeeld door 365, zodat per formatie bekend is welk deel van het jaar de desbetreffende formatie actief was. Om tot het gemiddeld aantal formaties te komen, moet hiervan de som worden genomen. In het bestand wordt apart aangegeven of het om een ziekmelding of een melding van overig verzuim gaat. Vervolgens wordt het bestand geaggregeerd tot formatieniveau waarbij het aantal meldingen per formatie opgeteld wordt. Uiteindelijk is het totaal aantal meldingen en het gemiddeld aantal formaties in 2001 berekend, ook voor verschillende uitsplitsingen van achtergrondkenmerken. Wanneer deze cijfers op elkaar worden gedeeld, geeft dit de meldingsfrequentie.

Gemiddelde verzuimduur (GZD)

De gemiddelde verzuimduur geeft aan hoeveel dagen werknemers per verzuimgeval gemiddeld hebben verzuimd. Dit geeft inzicht in de ernst van de ziekteverzuimgevallen en de duur van de overige verzuimgevallen.

De definitie van de gemiddelde verzuimduur is als volgt:

$$\text{Gemiddelde verzuimduur}^8 = \frac{\text{som van verzuimduren van in 2001 beëindigde gevallen}}{\text{totaal aantal in 2001 beëindigde gevallen}}$$

Voor de berekening van de gemiddelde verzuimduur moeten wederom de verzuimgevallen aan de formaties worden gekoppeld, maar hier wordt eerst een selectie gemaakt van de verzuimgevallen die in 2001 beëindigd zijn. Het resulterende bestand bevat dus alle formaties en binnen die formaties de verzuimgevallen die in 2001 afgesloten zijn. Ook voor de gemiddelde verzuimduur zijn aansluitende gevallen binnen een subdienstverhouding teruggebracht tot één verzuimgeval⁹. Van alle verzuimgevallen is berekend hoeveel dagen het verzuimgeval

⁷ Hierbij is als begindatum de aanvangsdatum van het eerste verzuimgeval in de aansluitende reeks genomen. De einddatum is de beëindigingsdatum van het laatste verzuimgeval in de aansluitende reeks. Een aantal aansluitende verzuimgevallen overlapt meerdere formaties. De desbetreffende verzuimgevallen worden teruggebracht tot één verzuimgeval en voor de bijbehorende formatie wordt de informatie van de eerste formatie gebruikt.

⁸ In tegenstelling tot het verzuimpercentage en de meldingsfrequentie, is de noemer van de gemiddelde verzuimduur bij uitsplitsing naar ziekte- en overig verzuim niet aan elkaar gelijk. De gemiddelde verzuimduur is een maat die alleen betrekking heeft op een selectie van verzuimgevallen (die in de noemer staan).

⁹ Net als bij de meldingsfrequentie geldt ook hier dat de begindatum de aanvangsdatum van het eerste verzuimgeval is en de einddatum de beëindigingsdatum van het laatste verzuimgeval in de reeks. Bovendien geldt, net als bij de meldingsfrequentie, dat wanneer de verzuimgevallen meerdere formaties overlappen, voor de bijbehorende formatie de informatie van de eerste formatie genomen wordt.

geduurd heeft. Dit is de verzuimduur van de verzuimgevallen. De verzuimduur is vervolgens opgesplitst naar ziekteverzuim en overige verzuimgevallen. Daarnaast is aangegeven of het om een in 2001 beëindigd ziektegeval ging of om een verzuimgeval dat tot de overige soorten verzuim behoort. Om de gemiddelde verzuimduur te berekenen, zijn de totale som van de verzuimduren en het totaal aantal in 2001 beëindigde gevallen berekend, ook uitgesplitst naar achtergrondkenmerken. Vervolgens zijn deze op elkaar gedeeld.

Nulverzuim (NZ)

Het nulverzuim is het percentage medewerkers dat zich niet ziek heeft gemeld in 2001. Bij uitsplitsing naar achtergrondkenmerken, geeft dit cijfer inzicht in de samenstelling van deze personeelsgroep.

De definitie van het nulverzuim is als volgt:

$$\text{Nulverzuim} = \frac{\text{totale personeelssterkte van werknemers zonder ziekteverzuim in 2001}}{\text{totale personeelssterkte in 2001}} * 100$$

De berekening van het nulverzuim is zeer eenvoudig. Het geaggregeerde bestand dat bij de berekening van het verzuimpercentage gemaakt is, wordt als uitgangspunt gebruikt, omdat hier alle verzuimgevallen in zitten. Om het nulverzuim te berekenen, wordt onder het personeel zonder verzuim het aantal dagen dat zij in 2001 beschikbaar zijn geweest, gesommeerd. Hetzelfde gebeurt voor alle personeelsleden samen. Deze getallen op elkaar gedeeld en met 100 vermenigvuldigd, vormen het nulverzuim. Dit gebeurt ook voor de uitsplitsingen van een aantal achtergrondkenmerken.

Dit cijfer heeft alleen betrekking op de medewerkers zonder ziekteverzuim. Net als voorgaande jaren is er niet gekeken naar de personeelsgroep die helemaal geen overig verlof opneemt in 2001.

Vervangingspercentage (VVP)

Het vervangingspercentage geeft aan voor welk gedeelte van de verzuimgevallen vervanging is gerealiseerd.

De definitie van het vervangingspercentage is als volgt:

$$\text{Vervangingspercentage}^{10} = \frac{\text{omvang van de vervangen afwezigheid in 2001}}{\text{omvang van de totale afwezigheid in 2001}} * 100$$

¹⁰ Net als bij de gemiddelde verzuimduur wordt het vervangingspercentage opgesplitst naar ziekte- en overig verzuim. Het is dus niet zo dat deze twee cijfers bij elkaar opgeteld kunnen worden tot een totaalmaat.

Bij de berekening van het vervangingspercentage wordt in eerste instantie het bestand gebruikt dat bij de berekening van het verzuimbestand is gemaakt en waarin alle formaties zitten met daarbinnen alle bijbehorende verzuimgevallen. Hieruit zijn de formaties zonder verzuim verwijderd. Het vervangingsbestand is hier vervolgens aan gekoppeld, zodat er een bestand ontstaat waarin alle verzuimgevallen zitten met daarbinnen alle vervangingen die op het verzuimgeval betrekking hebben. Vervangingsgevallen die elkaar overlappen (binnen een verzuimgeval) worden teruggebracht tot één vervangingsgeval¹¹. Vervolgens is per vervangingsgeval het aantal dagen berekend dat er vervangen is. Dit is vermenigvuldigd met de omvang van de afwezigheid om tot de omvang van de vervanging te komen. Voorts is de totale omvang van elk verzuimgeval berekend door het totale aantal dagen dat het verzuim geduurd heeft, te vermenigvuldigen met de omvang van het verzuim. De omvang van de vervanging en van het verzuim wordt opgesplitst naar ziekte- en overig verzuim¹². Uiteindelijk is het bestand geaggregeerd op verzuimniveau en hierbij zijn de cijfers die betrekking hebben op de omvang van de vervanging gesommeerd. De cijfers voor het vervangingspercentage zijn berekend door de totale som van de omvang van de vervanging en van de omvang van het verzuim te berekenen, ook voor uitsplitsingen naar verschillende achtergrondkenmerken. Door deze cijfers op elkaar te delen en met 100 te vermenigvuldigen, wordt het vervangingspercentage berekend.

Achtergrondkenmerken

De bestanden met brinnummers die naar CASO gestuurd zijn, bevatten een aantal achtergrondkenmerken:

- denominatie
- verstedelijkingsgraad
- aantal achterstandsleerlingen in het basisonderwijs
- aantal achterstandsleerlingen in het speciaal onderwijs
- aantal achterstandsleerlingen in het voortgezet onderwijs

Denominatie was verdeeld in vijf categorieën: openbaar, rooms-katholiek, protestants-christelijk, algemeen bijzonder en overig. De laatste twee categorieën zijn samengevoegd tot één categorie: overig bijzonder.

De verstedelijkingsgraad was in eerste instantie verdeeld in vijf categorieën: zeer sterk stedelijk, sterk stedelijk, matig stedelijk, weinig stedelijk en niet stedelijk. De tweede en derde

11 De aanvangsdatum van dit vervangingsgeval is de aanvangsdatum van de eerste vervanging in de reeks en de einddatum is de beëindigingsdatum van de vervanging die het langst doorloopt van de reeks. Omdat er op deze manier steeds nieuwe vervangingsgevallen gecreëerd worden, zijn er ook steeds opnieuw weer overlappende vervangingen terug te vinden. Deze zijn op dezelfde manier opgezocht en ook daar is voor gecontroleerd, totdat het om minder dan 0,5 procent van de records in het bestand gaat dat overlapt met een ander vervangingsgeval.

12 Net als bij de berekening van de vorige verzuimmaten is voor de opsplitsing van het verzuim in ziekte- en overig verzuim uitgegaan van de reden van afwezigheid. De reden van vervanging is in het onderzoek dus niet gebruikt.

categorie zijn samengevoegd en ook de vierde en vijfde, zodat de uiteindelijke indeling was: sterk verstedelijkt, verstedelijkt, niet verstedelijkt.

Het aantal achterstandsleerlingen is in 1999 voor het eerst meegenomen in de analyses. Dit jaar is dezelfde indeling als voorgaande jaren aangehouden.

De overige achtergrondvariabelen zijn geconstrueerd uit de variabelen die CASO geleverd heeft.

Om de leeftijd te berekenen, is de geboortedatum afgetrokken van 2001 en vervolgens is er een vierdeling gemaakt. Geslacht en functie konden direct gebruikt worden zoals de variabelen door CASO waren opgeleverd.

De aanstellingsomvang is in het bestand uitgedrukt in werktijdfactoren. Eén werktijdfactor is gelijk aan een voltijdse werkweek, dat wil zeggen 36,87 uur¹³. De driedeling die bij vorige metingen gebruikt is, kon ook dit jaar gehandhaafd worden¹⁴. Aanstellingsomvang is echter persoonsgebonden en kan niet op het niveau van formaties uitgedrukt worden, wat bij de andere achtergrondkenmerken wel mogelijk is en wat ook het niveau van de gebruikte bestanden is. De werktijdfactoren die op 31/12/01 nog actief waren, zijn per persoon gesommeerd en vervolgens weer aan de bijbehorende formaties geplakt. De aanstellingsomvang is zo geconstrueerd, dat deze betrekking heeft op de totale aanstellingsomvang van de persoon die bij de desbetreffende formatie hoort, op 31/12/01. Het feit dat 31/12/01 als peildatum wordt genomen voor deze variabele, betekent dus automatisch dat er ook personeel is dat op dat moment niet meer werkzaam is in het onderwijs. Deze personen vallen buiten de analyses waarin aanstellingsomvang wordt meegenomen.

Iets dergelijks geldt voor de grootte van de school. Dit is ook gebaseerd op de werktijdfactor. Per school zijn de werktijdfactoren gesommeerd die op 31/12/01 nog actief waren, waardoor per school een maat voor de personeelssterkte ontstaat. Deze maat is in drie categorieën verdeeld, volgens dezelfde categorisering als voorgaande jaren (zie tabel B4.1) en weer aan de bijbehorende formaties geplakt. Op deze manier is per formatie de grootte van de desbetreffende school berekend. Net als bij de aanstellingsomvang, geldt ook hier dat er een aantal scholen is dat op 31/12/01 niemand meer in dienst heeft. Deze scholen zijn voor die tijd waarschijnlijk gefuseerd of opgeheven. Deze scholen vallen automatisch buiten de analyses waarin schoolgrootte wordt meegenomen.

13 De werktijdfactor is eerst gecorrigeerd voor de BAPO-korting (een soort arbeidsduurverkorting onder oudere werknemers)

14 De drie categorieën zijn als volgt:

- < 0,5 werktijdfactor
- 0,5 – 0,87 werktijdfactor
- > 0,87 werktijdfactor

Tabel B4.1 Indeling van scholen in grootteklassen, op grond van werktijdfactor

	BO	SO	VO
Kleine school	< 10,4	< 13,8	< 71,2
Middelgrote school	10,4 – 15,6	13,8 – 22,1	71,2 – 124,5
Grote school	> 15,6	> 22,1	> 124,5

Het vervangingspercentage is bovendien uitgesplitst naar de duur van het verzuim. Dit is uitgedrukt in het aantal dagen dat de betreffende persoon afwezig is geweest. Verzuimgevallen waarvan de beëindigingsdatum onbekend is of na het jaar 2001 valt, zijn voor de berekening van deze variabele beëindigd op 1/1/2002¹⁵. De duur van de verzuimgevallen is verdeeld in acht categorieën, waarbij op verzoek van de opdrachtgever het zeer korte verzuim in categorieën per dag is ingedeeld¹⁶.

15 Hierdoor en doordat aansluitende verzuimgevallen in dit onderzoek als aparte verzuimgevallen beschouwd zijn, wordt het aantal kortdurende verzuimgevallen in deze variabele overschat en het aantal langdurende verzuimgevallen wordt onderschat.

16 De categorieën zijn als volgt:

- 1 dag
- 2 dagen
- 3 dagen
- 4 - 7 dagen
- 8 - 30 dagen
- 31 - 90 dagen
- 91 - 365 dagen
- > 365 dagen

BIJLAGE 5

BEREKENING CORRECTIEFACTOREN

In jaren voorafgaand aan 1999 zijn er zeer uitgebreide controles en opschoningprocedures toegepast, voordat de uiteindelijke verzuimcijfers berekend zijn. De cijfers die dit jaar berekend zijn (zoals in bijlage 4 staat beschreven), zijn niet geschoonde cijfers. Deze cijfers zijn berekend zonder dat eerst de controles en opschoningen uitgevoerd zijn. Om uiteindelijk schone cijfers te krijgen, zijn de niet geschoonde en de schone cijfers van de jaren voorafgaand aan 1999 gebruikt om correctiefactoren te berekenen. Met behulp van deze correctiefactoren zijn vervolgens (net als voor 1999 en 2000) de schone cijfers voor 2001 berekend.

Voor de cijfers in de jaren 1997 en 1998 hadden wij de beschikking over de niet geschoonde en schone cijfers voor de verschillende verzuimmaten: het verzuimpercentage, de meldingsfrequentie, de gemiddelde verzuimduur, het nulverzuim en het vervangingspercentage¹. Bovendien waren deze niet geschoonde en geschoonde cijfers ook nog eens uitgesplitst naar allerlei relevante achtergrondkenmerken (leeftijd, geslacht, functie, aanstellingsomvang, denominatie, verstedelijkingsgraad en de grootte van de school). Daarnaast was voor elk cijfer bekend op hoeveel personeelsleden dit cijfer betrekking had. De niet geschoonde cijfers waren cijfers die direct op de gegevens van CASO berekend zijn. De schone cijfers waren de cijfers waarover uiteindelijk gerapporteerd is en waar dus diverse controles en opschoningen op uitgevoerd zijn (de precieze controles staan beschreven in de Technische Rapportage Ziekteverzuim PO en VO 1998, 2000). Met behulp van deze niet geschoonde en geschoonde cijfers kon de invloed van deze controles en opschoningen op de cijfers in 1997 en 1998 achterhaald worden. Deze invloed van de controles op de cijfers in 1997 en 1998 is verwerkt in een correctiefactor en deze is gebruikt om van de ongeschoonde cijfers uit 2001 de schone cijfers voor 2001 te berekenen. Voor 2001 zijn dus dezelfde correctiefactoren als voor 1999 en 2000 gebruikt.

Om per verzuimmaat tot een goede correctiefactor te komen, is een multivariate regressieanalyse gedaan om te kijken hoe de geschoonde cijfers van 1997 en 1998 door de niet geschoonde cijfers voorspeld zouden kunnen worden. Hierbij is het schone cijfer dus als afhankelijke variabele genomen en het niet geschoonde cijfer als onafhankelijke variabele. Daarnaast zijn bepaalde achtergrondkenmerken meegenomen als onafhankelijke variabelen: het jaar (1997 of 1998), het soort verzuim (ziekteverzuim of overig verzuim), de sector (basisonderwijs, voortgezet onderwijs of speciaal onderwijs) en de functie (onderwijzend of onderwijsondersteunend personeel). Deze achtergrondkenmerken zijn meegenomen in de analyse om te kijken of de relatie tussen de niet geschoonde en schone cijfers anders is voor

1 Tabellenboek verzuimcijfers 1997 en 1998, 2000.

bepaalde groepen personeel. Omdat de cijfers voor de verschillende uitsplitsingen verschillen in het aantal personeelsleden waarop ze betrekking hadden, zijn de analyses gewogen met de omvang van de cellen². De analyses zijn uiteraard voor de verschillende verzuimvormen apart uitgevoerd, zodat voor elke verzuimvorm een apart model is opgesteld. De resultaten van de analyses worden in de volgende tabel samengevat. In de tabel staan de uiteindelijke modellen weergegeven. Dus alleen de coëfficiënten van de achtergrondkenmerken die een bijdrage leveren aan de voorspelling van het schone cijfer, worden gepresenteerd.

Tabel B6.1 Resultaten regressieanalyses voor berekening correctiefactoren.

voorspeller*	VZP	MF	GZD	NZ	VVP
niet geschoonde cijfer	1,013	0,993	1,007	0,992	1,009
soort verzuim	-0,069	-0,013	0,563	-	-
basisonderwijs	0,058	-0,016	-	0,184	-
speciaal onderwijs	0,050	-0,011	-	0,203	-
functie	-0,117	0,007	0,227	-	-
constante	0,107	-0,004	0,446	0,547	-0,480

* De variabele 'jaar' is uiteindelijk niet meegenomen in de analyses. Bij het nulverzuim bleken de geschoonde en niet geschoonde cijfers uit 1997 aan elkaar gelijk te zijn; voor 1998 waren er wel verschillen. Bij het vervangingspercentage zijn de geschoonde en niet geschoonde cijfers uit 1997 voor het ziekteverzuim aan elkaar gelijk (zowel onderwijzend als onderwijsondersteunend personeel). Dit geldt ook voor de geschoonde en niet geschoonde cijfers uit 1998. Bovendien zijn in 1998 de cijfers voor het overig verzuim van onderwijsondersteunend personeel ook aan elkaar gelijk. Dit verbaasde ons dusdanig dat besloten is de variabele jaar weg te laten uit deze analyses (voor het vervangingspercentage is om dezelfde reden ook de variabele soort verzuim uit de analyses weggelaten). Dit zou namelijk tot een sterk verschil in correctiefactoren tussen de twee jaren geresulteerd hebben, terwijl het niet zeker is of dit werkelijk om een tijdseffect gaat. Daarnaast gaf de variabele jaar alleen voor de meldingsfrequentie een significant effect. Aangezien de coëfficiënt erg klein was en de variabele voor het verzuimpercentage en de verzuimduur niet significant was, is besloten ook voor de meldingsfrequentie de variabele jaar bij de constructie van correctiefactoren weg te laten.

Na overleg met de onderzoekers die de verzuimcijfers voor 1997 en 1998 hebben berekend en met de opdrachtgever is er van uitgegaan dat de geschoonde en niet geschoonde cijfers klopten en zijn alle cijfers wel meegenomen bij de bepaling van de correctiefactoren.

De correctiefactor is op deze manier dus een regressievergelijking van het niet geschoonde cijfer plus wat achtergrondkenmerken. Een paar rekenvoorbeelden om het geheel wat te verduidelijken:

Voor onderwijzend personeel tussen de 35 en 44 jaar in het basisonderwijs bijvoorbeeld, is het niet geschoonde ziekteverzuimpercentage gelijk aan 7,6014. Dat geeft de volgende regressievergelijking:

$$(1,013 * 7,6014) - (0,06940 * 1) + (0,05819 * 1) + (0,05029 * 0) - (0,117 * 1) + 0,107 = 7,68$$

² De precieze weegfactor was:

(het aantal personeelsleden voor die cel / de totale som van de aantallen personeelsleden waarop de cijfers betrekking hebben) * (het totaal aantal cellen).

De niet geschoonde meldingsfrequentie voor deze groep is 1,0782, dus het schone cijfer wordt:

$$(0,993*1,0782) - (0,01313*1) - (0,01601*1) - (0,01066*0) + (0,007209*1) - 0,004434 = 1,04$$

De niet geschoonde gemiddelde verzuimduur voor deze groep is 18,6411, dus het schone cijfer wordt:

$$(1,007*18,6411) + (0,563*1) + (0,227*1) + 0,446 = 20,01$$

Zo kan voor elke categorie van de achtergrondkenmerken en voor de kengetallen van de gehele sector het schone cijfer berekend worden.

Aangezien het speciaal voortgezet onderwijs in het onderzoek naar de cijfers in 1998 nog onder het speciaal onderwijs viel en in deze berekeningen onder het voortgezet onderwijs valt, is er voor de cijfers binnen het voortgezet onderwijs een extra correctie toegevoegd. Voor het onderwijsgevend en het onderwijsondersteunend personeel apart is bekeken binnen het voortgezet onderwijs welk deel van de formaties binnen het speciaal voortgezet onderwijs viel. Binnen het onderwijzend personeel is dit 4,8 procent van de formaties en voor het onderwijsondersteunend personeel is dit 8,9 procent van de formaties. Voor het voortgezet onderwijs is de regressievergelijking dus aangevuld met een factor waarin de coëfficiënt voor het speciaal onderwijs vermenigvuldigd is met de proportie speciaal voortgezet onderwijs. Op deze manier is de correctiefactor van het voortgezet onderwijs zo goed mogelijk gecorrigeerd voor de veranderde sectorindeling. Voor het speciaal onderwijs is een dergelijke correctie niet mogelijk, aangezien niet bekend is welk deel van de formaties binnen het speciaal onderwijs in 1997 en 1998 tot het speciaal voortgezet onderwijs behoorden.

